

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

30. štev.

Maribor, dne 27. julija 1922.

30. letnik

Posojilo za špekulante in ne za državo!

Vladna večina v Beogradu nam je pripravila zopet novo nesrečo in sicer tako, koje nasledke ne bo čutil samo sedanji rod, ampak še rodovi, ki pridejo po nami. Sedanji finančni minister, srpski demokrat dr. Kumanudi in ž njim vred ministri vladajočih strank (demokratske, radikalne in slovenske »samostojne«) so sklenili z ameriškimi bančnimi agenti posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. S tem posojilom — tako pravijo — hočejo graditi nove železnice po naši državi. Na prvi pogled izgleda, kakor da bi to posojilo bilo za našo državo potrebno ter bo zboljšalo naše slablo finančno stanje. A trezni in v takih zadavah dobro voljeni strokovnjaki so spreviedeli, da je to posojilo za celo državo, prav posebej pa še za naše davkoplačevalce — velika nesreča. Od ameriškega posojila bodo imeli dobiček samo bančni agenti in — kakor se po Beogradu javno govoriti — nekateri ministri. Obljube, da nam bodo zidali s tem denarjem nove železnice, so prazne. Radi tega so poslanci naše stranke, ki so združeni v Jugoslovanskem klubu, najdoločeneje nastopili proti sprejetju posojila.

V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril kot glavni govornik dalmatinski Hrvat dr. Dulibič, ki je poznan kot eden najpridnejših in najspodbnejših finančnih strokovnjakov. Dr. Dulibič je med drugim izvajal med splošno pozornostjo zbornice:

Ameriško posojilo krivo padeca naše valute.

Ko je vlada razpisala posojilo, je došlo več ponudb. A Kumanudi in vlada sta se odločila za družbo Bler iz Amerike. Ta družba sestoji iz samih bančnih agentov. Pričakovali smo, da se bo vrednost našega denarja (valuta) dvignila, čim nam je bilo zagotovljeno dolarko posojilo. A zgodilo se je baš nasprotno: Ko je javnost doznela za posojilo, je padla naša valuta. In ko je prišel predlog o posojilu v narodno skupščino, je padel dinar še huj. Vrednost našega denarja pada v času, ko imamo dobro žetev, v dobi, ko ni doletela naša slado ali državo kakršnakoli politična ali gospodarska nezgoda. Dokaz, da novo posojilo na naš denar ne dela povzdigovalno, marveč ga tišči navzdol. Iz tega je jasno razvidno, da tuji denarni mogotci namenoma delujejo na padec naše valute.

Slabost Narodne banke.

Ako bi z ameriškimi dolarji vlada povečala sklad Narodne banke (državne banke), potem bi bil to prvi korak k zboljšanju naše valute. A Narodna banka ima malo skladova in zategadelj je tudi vrednost dinara skrajno nizka. Če bi se krepko ojačil fond s tem posojilom v Narodni banki, bi ona lahko imela v oblasti zasebne banke in bi ona sama uravnala valuto, sedaj pa jo uravnavajo bančni špekulant, izselci ljudstva.

Pogodba o posojilu za nas škodljiva.

Finančni minister je s svojimi agenti sklenil dve pogodbi: prvo z društrom za gradnjo železnic v Jugoslaviji. To društvo ima svoj sedež nekje v ozemlju med Francijo in Anglijo. Ž njim je sklenjena glavna pogodba, da nam preskrbi 100 milijonov dolarjev in da gradi železnice in pristanišča. A to društvo nima nikakega premoženja in nam ne daje nobenega jamstva. Pred so-

dišče to društvo moremo tirati le v nepristranskem ozemlju otoka Gernez. To se pravi, da sploh ne moremo tirati družbe pred sodiščem, ako bi nas ogoljufala. Gornje društvo je za prvo idel posojila (25 milijonov dolarjev) preskrbelo namestnika in sicer bančne agente. Tudi o družbi Bler se ne zna, ali ima kaj premoženja.

Ameriško posojilo sedaj ni potrebno.

S tem posojilom hoče vlada graditi takozvano jadransko železnico, katera bi tekla iz Beograda preko Srbije in Črne gore na Jadransko morje. (Srbijanci nočejo, da bi železnica tekla čez hrvatske kraje). Danes, ko stoji naša valuta in naše gospodarstvo tako slabo, bi bilo najbolje, da se počaka z gradnjo te železnice še nekaj let, da se zboljša naše stanje. Če bo pa naša valuta še nadalje padala, pa nam Amerikanci itak ne bodo hoteli izplačati vsega posojila in železnice ne bomo mogli dograditi. Vlada je sklenila, da uporabi 7 milijonov dolarjev (560 milijonov dinarjev) za popravo starih železnic. A to posojilo bi se dalo dobiti z notranjim ali pa z malim zunanjim posojilom.

Mi izgubimo ogromne svote.

Od celega posojila 100 milijonov dolarjev izgubi naša država na takozvanem «emisijonom kurzu» 13 milijonov 250.000 dolarjev. To je tako: Zadolžnica se glasi na 100 milijonov, a Amerikanci nam bodo izplačali samo 86 milijonov 750.000 dolarjev, a sedaj še pridejo visoke nagrade za podjetnike pri železniški gradnji. Ta nagrada je silno pretirana, znaša 9 odstotkov. Tako, da bodo ti ljudje dobili nagrado 4 in pol milijonov dolarjev. Za raznega izplačila, nagrade in izgubitke plačamo še 4 milijone dolarjev.

Prisiljeni smo kupiti dražje blago.

V pogodbi je določeno, da moramo blago za železnice, koje moramo kupovati zunaj, kupiti v tistih deželah, ki nam dajo posojilo, če tudi bi bilo blago za 5 odstotkov dražje, kot drugod. Ker bo takih naročil okoli za 20 milijonov, zgubimo tukaj zopet 1 milijon dolarjev. In že sedaj je znano, da dobimo povečani staro robo, katero ameriška družba ni mogla prodati ne v Aziju in ne v Afriko.

Skupna izguba 24 milijonov dolarjev.

Če k vsem tem izgubam prištejemo še druge manjše zgubitke v skupnem znesku pol milijona dolarjev, znaša celokupna izguba ogromno svoto 24 milijonov dolarjev, to je po današnji valuti nič manj nego 1992 milijonov dinarjev, ali 7968 milijonov kron.

Oderuške obresti.

Agenti ameriških bank so predpisali v pogodbi obresti v višini 8 odstotkov in to od cele svote 100 milijonov dolarjev. Tu zopet lahko s svinčnikom v roki izračunamo, kako neznosno velike svote izgubimo na obrestih.

Vse kar imamo, za agente damo.

Amerikanci niso bili zadovoljni samo, da jamči za posojilo celi zemlja naša, vsi naši davkoplačevalci, ampak agenti so od naše vlade zahtevali i to, da jim zastavi vse monopole (tobak, sol, vžigalice), carino, železniške tarife itd. Na to je pristala i naša vlada. Če bi se tudi razmere izboljšale, ne bo mogoče znižati cene tobaku, soli, železniškim tarifom, ampak smo za celih 40 let vkovani v verige tujih kapitalistov. A kako jamčimo nam da družba Bler in družba za gradnjo železnic

pečal s tem vprašanjem, ve, da prepriči vabi strelo za seboj! — Nisi zaprl vrat zadosti trdno! Tesno jih zapri in naglo delaj, ali pa bomo vsi pogubljeni! — Oh, strašno je, če mora človek živeti s takim — neumnežem zaprt v eni sobi! — Mortimer, kaj počenjaš? — Nič! Umil bi se rad. V sobi je strašno vroče. — Ohladil si bom obraz in roke.

«Ni dvoma več — skregal si se s pametjo, kar ti je je še ostalo! — Če udari blisk enkrat drugam, udari petdesetkrat v vodo! — Pojd proč od vode! — Oh, nobene rešitve ni za naju več! — Zdi se mi da — Mortimer, kaj se je zgodilo —?»

«Tale prok —, tale slika je padla na tla. — — — Trčil sem vanjo.»

«Torej si bližu stene —? Kaka neprevidnost! Ali ne veš, da ni boljšega prevodnika za strelo ko stena? — Pojd proč od nje! — In zopet si hotel zakleti! Da moreš biti tako hudoben, ko je tvoja družina v smrtni nevarnosti! — Mortimer, nekaj morava storiti, da si ohraniv življenje! Poisci mi tisto nemško knjigo, — na peči leži, — in svečo mi prinesi! Pa ne smeš je prižgati, jaz sama jo bom prižgala, tu v omari sem popolnoma varna pred strelo. V knjigi je mnogo koristnih nasvetov.»

Našel sem knjigo in ubil pri iskanju cvetlično vazo in nekaj drugih malenkosti in žena se je zaprla s knjigo in svečo v omaro.

Imel sem nekaj časa mir. — Kmalu pa se je spet oglasila:

«Mortimer —! Kaj je bilo to?»

«Mačka.»

«Mačka —! Oh, nesreča! Ulovi jo in zapri jo v umi

nic? Prav nobene. Tako smo gospodarsko prodani na milost in nemilost.

Nimamo pravic obremeniti poznejše robove.

Govornik povdaja, da tako slabega posojila, ki bi za pol stoletja vkovalo cel narod v težke verige gospodarske sužnosti, še ni sklenila nobene vlada. Dr. Dulibič imenuje to posojilo: «Velika nesreča za naš narod in državo». Radi tega izjavlja govornik, da bo Jugoslovanski klub v znak protesta glasoval proti temu posojilu.

Govor odličnega našega poslanca je napravil velik in globok vtis na celo zbornico. Celo nekateri beograjski listi ga prinašajo v obširnem izvlečku in ga hvalejo.

Vlada je hotela že v četrtek 20. t. m. v zbornici spraviti posojilno pogodbo skoz. Hotela je, da zbornica zboruje magari celo noč. A ko je seja trajala do polnoči, so poslanci opozicije, predvsem poslanci Jugoslovanskog klubu, uprizorili tak vihar, da je moral predsednik prekiniti sejo. V petek in soboto je še govorilo več poslancev od vladne večine in opozicije, ki so večinoma vstopno grajali to mešetarsko posojilo.

Posojilo — sprejeto.

Višek drzne samovolje vlade pa je pokazala vladna večina v soboto popoldne pred in po glasovanju. Nadaljnja razprava je razkrila prav umazane mešetarije, neki poslanec je skušal podkupiti za glasovanje dva svoja tovariša, vsakega za — pol milijona kron, to se je s pričami ugotovilo, Jugoslov. klub je zahteval, naj se razprava odgovori, dokler se ta sramota ne prekliče, zemljoradniki so klicali vladni večini: «Vsi ste podkupljeni!» — vladinovcem se je pa mudilo in gnali so stvar brezobzirno naprej. Porazne pogoje in posledice so hoteli priskriti z raznimi blestečimi besedami o «narodnem edinstvu» itd., proti ogorčenim poslancem opozicije — so pa vzdigovali stole, metali tinfne in zemloradniške poslance Moskovljeviča so celo suvali ter grabili za vrat. Neke poslane Jugoslov. klubu ga je rešil s tem, da je besne policajdemokrate metal na vse strani. V tej divjaški rabuki in v očigled glasovanja so storili naši poslanci to, kar je edina možnost poštenih in kulturnih ljudi v takih razmerah in pred tako družbo. Podali so protestno izjavo, da nočejo sodelovati v tej zadevi ter zapustili dvorano. Pridružil se jim je opozicionalni muslimanski klub, socialisti pa vladni niso hoteli delati neprilike, ko je pri navzočnosti komaj tretjine poslancev — s svojo glasovalno mašino naprila naši državi to nesrečno posojilo.

Samostojni in ameriško posojilo.

Samostojni so se zbali velike nevolje, ki je zavladala po vsej Sloveniji zavoljo ameriškega posojila naši državi za zgradbo železnice preko srbske zemlje od Beograda do Kotora v Dalmaciji. To posojilo ima tako težke pogoje, ter nam v denarnem oziru tako veže roke, da se mora imenovati pravcava sramota za našo državo. Pa tudi to sramota so sedanji centralistični mogotci v Beogradu prevzeli na svoja ramena, samo, da se zgradi srbska železnica. Tudi najbolj slabo stojeca država, mislim celo bankrotna Avstrija bi zoper tako strašne in

valnik! Pa naglo, dragi mož! Mačke so polne električek! — Oh, še sive lase bom dobila nocoj!«

Zopet se je oglasilo pridušeno ihtenje iz omare. — Da tega ni bilo, nikdar bi ne bil genil ne roke ne noge za tako divje podjetje, kakor je lov na mačko v temni sobi polni pohištva.

Zenino ihtenje pa mi je omehčalo srce in z obupnim pogom sem se lotil lova — preko stolov in miz in preko vsakovrstnega pohištva, kamor sem trčil z nogo ali z roko, povsod sem zadel ob trde, včasi tudi ob ostre robe in končno sem imel mačico vendarle lepo shranjeno v umivalni mizici, stroški lova pa so znašali čez štiristo dolarjev na polomljenem pohištву, potrtili zrcalih in drugih več ali manj dragih rečeh.

In zadušene besede so se oglasile iz omare:

«Knjiga pravi, da je za časa hude ure najbolje stati na stolu sredi sobe, Mortimer! In pod stolove noge naj se podloži steklo, na primer kozarci, ker steklo je slab prevodnik električek —»

«Buuum — buuum — buuum —!»

«Oh, hitro, hitro, Mortimer, preden udaril!»

Posrečilo se mi je, da sem našel kozarce, štirje so mi ostali, vse druge sem potrl v temi. Podložil sem jih pod stolove noge in nato poprašal za nadaljnja navoda.

«Mortimer —! Knjiga pravi: Während eines Gewitters entfernen man Metalle von sich und halte sich auch nicht an solchen Stellen auf, wo viele Metalle beieinander liegen —. Kaj hoče reči knjiga, Mortimer? Da moramo med nevihto imeti kovine na sebi? Ali da jih moramo odstraniti?»

«Hm —! Sam prav ne razumem. Nemščina je ved-

LISTER.

Izkušnje gospoda Williamsa.

Angleški spisal Mark Twain.

(Dalje.)

«Oh, za božjo voljo! Ali si izgubil pamet! Da mi takoj greš v stran od okna! Vsak novorojenček ve, kako nevarno je stati pri oknu ob hudi uri! — Moj Bog, moj Bog! Prepričana sem, da ne bom videla jutrišnega dneva —! Mortimer —!»

«Kaj?»

«Kaj pomeni to šuštenje?»

«To sem jaz.»

«Kaj delaš?»

«Poskušam, da bi našel vhod v svoje hlače.»

«Hitro! Vrži jih od sebe! — Zdi se mi, da naši iščeš take reči, ki so nevarne ob času nevihte! — Saj veš, — in vse knjige pišejo o tem, da je volna dober prevodnik električke. — Oh, ljubi Bog, ni še zadost, da je naše življenje že samo ob sebi v nevarnosti, pa moraš še vse mogoče reči počenjati, ki povečavajo nevarnost! — Oh, nikar ne prepevaj! Kaj vendar misliš?»

«Kaj je neki na tem nevarnega?»

«Mortimer, — desetkrat, ne, stokrat sem ti že povedala, da povzroča petje tresenje zraka in zračno trepetanje prekine tok zračne električke in —. Čemu neki, za kaj voljo, odpiraš vrata?»

«Usmiljeni Bog — ali to tudi škoduje?»

«Škoduje —? Smrt je v tem! Kdor se je le malo

sramotne pogoje dvignila glavo. Radikalno-demokratska gospoda, ki sedaj vlada našo državo, nima toliko smisla za čast naše države. To centralistično srbsko gospodo podpirajo slovenski demokrati in samostojneži.

Samostojneži so politično prodali naš narod. Od mesca do mesca mu nalagajo na ramena hujša bremena, neposredne in posredne davke. Sedaj so našemu ljudstvu naložili ogromno breme v obliki ameriškega posojila za železnico Beograd—Kotor. Nekoliko so se obotavljal, ker so jim začela se kolena tresti pred odgovornostjo pred slovenskim narodom. Zato so uprizorili komedijo z odstopom ministra Puclja.

Ko se je po Beogradu doznašo, da namerava minister Puclj odstopiti, ako vlada ne da trdnega jamstva, da se bodo poleg srbske železnice zgradile tudi dve slovenski progi, namreč Sevnica—Št. Janž in zveza z Jadranskem morjem preko Kočevja, so beograjski časniki, zlasti demokratska «Pravda» zapisali za samostojne zelo častne in laskave besede, da naj Puclj kar odstopi. Puclj pa ni hotel odstopiti, marveč je gihal in gihal, da bi mogel ostati na vladni. In zglijal je, kajpada na račun slovenskega naroda. Pri tem glijanju mu je pomagal demokratski minister dr. Žerjav, brez katerega se Puclju kupčija sploh ne bi posrečila.

In kakšna je ta kupčija, ki so jo storili demokrati in samostojni? Slovenski davkopalčevalci bodo plačevali velikanske svote na račun ameriškega posojila za srbsko železnicu, zato pa dobijo oblubo, da se bo enkrat tudi zdala železniška proga Kočevje—Vrbovsko, ako se bo za to dobil denar v obliki posebnega državnega posojila ali pa na drugi način. Ako pa tega posojila ne bo ali pa res tudi na drug način ne bo dobil denar, kakor je to za Slovenijo že v navadi, pa se seveda ta železница ne bo zdala. Da bi Puclj lažje veroval praznim oblubbam, mu je Pašič iz ameriškega posojila obljubil dati dva milijona dolarjev, ako bo namreč kaj ostalo od svote, potrebne za zidanje železnic Beograd—Kotor. Kdaj misli beogradska gospoda na izvršitev obljube, dane Puclju in samostojnim, se vidi, da je v pogodbi med vladom in Pucljem zidanje železnic Kočevje—Vrbovsko postavljen na peto mesto. Na prvem mestu je železница Beograd—Kotor, na drugem gradnja, že dano oblubljenih železnic, med njimi Murska Sobota—Ljutomer—Ormož in Rogatec—Krapina; na tretjem zve za Sarajeva s progo Sarajevo—Kotor, na četrtem železnicu Beograd—Pančevo, in še le na petem Kočevje—Vrbovsko. Proga Št. Janž—Sevnica pa sploh ni prišla na listino obljab.

Slovensko ljudstvo pa bo dobro pomnilo gospodarske dobre, ki so mu jih oskrbeli samostojni v obliki ogromnih davkov, ki jih morajo plačati, in v obliki obljubljenih železnic, ki jih pa bo moralno zidati samo z lastnim denarjem ne pa z oblubljenimi beograjskimi centralističnimi gospode. S papirnatimi oblubami se namreč železnice ne morejo zidati.

Na braniku bankirskih koristi.

To bi bil edino primeren naslov člankom v glasilu SKS, v katerih brani kapitalistične interese ameriških velebogatašev in beograjskih milijonarjev. Odkar je stopila SKS — da govorimo z besedami njenega glasila — v politično borbo, je ostalo njen geslo vedno eno in isto. To geslo pa je vse kaj drugega, kakor pa «sreča naroda» in «blaginja države».

V vsem delovanju SKS se očituje kot rdeča nit jasno stremljenje: zagotoviti svojim voditeljem topla mesta in denar. Vse to je že neštetokrat dokazano v njihovem delu. V dosegu svojega nepoštenega namena pa se ta zmes političnih pustolovcev ne straši nobenega, še takoj sramotnega sredstva. Največje svetinje slovenskega ljudstva: katoliško vero, versko šolstvo, izobrazbo ljudstva, gospodarsko osamosvojitev kmeta na zadružni podlagi in politično avtonomijo Slovenije — vse to je ta pustolovska stranka oderuhov in brezvercev teptala in še teptila z nesramno predzrostjo.

Tudi to pot je SKS izrabila za Slovenijo velevažno železniško vprašanje. Dokler je bil večkratni kočevski milijonar Kajfež, soustanovitelj in gmotni steber SKS, še naklonjen Puclju in njegovim mesarsko-birtovskim bratcem, je glasilo SKS povzdignilo v deveta nebesa železniške načrte kneza Auersperga in Kajfeža. Ko

no precej zmedena in njeni stavki so klobasasti. — Bodisi kakorkoli, pa zdi se mi, knjiga pravi, da imejmo ob nevihti kako kovino na sebi.«

«Da, da! Tako bol! Saj zato tudi postavljajo na hiši kovinaste strelovide —. Veš, deni si na glavo svojo — dragonsko čelado! Mnogo kovine je na njej!»

Poiskal sem svojo dragonsko čelado in sem si jo poveznal na glavo, — težko in prav nič prijetno pokrihalo v vroči, zaprti sobi.

«Mortimer, ne samo glava, tudi tvoje telo mora biti zavarovano! — Opaši si prosim svojo dragonsko sabljo, kajne?»

Ubogal sem.

«Se noge bi si moral zavarovati. Nadeni si prosim svoje ostroge —.«

Molče sem ubogal.

«Mortimer —! Knjiga pravi: Das Gewitterläuten ist sehr gefährlich, weil die Glocke selbst sowie der durch das Läuten veranlasste Luftzug und die Höhe des Turmes den Blitz anziehen könnten —. Ali se to ne pravi, Mortimer, da je nevarno, opuščati zvonjenje med nevihto —?»

«Hm —! Zdi se, —. Vsekakor mislim, da hoče knjiga reči, naj ne opuščamo zvonjenje med nevihto. — Nemška slovnica je zelo težka in zamotana in človek nikdar ne ve, kam spada ta ali —.«

pa so samostojneži prenchali biti «plačanci» teh gospodov, ki so pričakovali kot prvaki od srbske radikalne stranke v Sloveniji večjih ugodnosti za svoje kapitalistične načrte, je Puclj kot član odbora za Musilovo progo obrnil hrbet Kajfežu in se vsidal med nasprotnike Kajfežove proge. Ker ima Klodič—Hrovat—Kavčičev načrt mnogo več nade v bodočnost, kakor pa — Kajfež—Musilov projekt, je Puclj s svojimi septembri prepričan, da bo v kratkem času postal upravni svetnik dolenskih železnic in bogat mož s kupom brezplačnih obrestenosnih delnic nove proge. Pri tem pa Puclj seveda ni pozabil na svojega mesarskega tovariša poslanca Majcena, da ob njegovi gostilni izdejstvuje podaljšanje šentjanške proge do Sevnice. Koliko so Puclju mar interesi ljudstva in blaginja naroda, dokazuje tudi dejstvo, da je opustil zahtevati uresničitev že pred vno trasiranega načrta proge Krško—Novo mesto; obenem s tem pa je tudi opustil zahtevati zvezo Belokrajine (Črnomelj—Vinica—Severin) s Klodič—Hrvatovo progo. Že sam pogled na zemljevid dokazuje jasno, da ves promet teži od Maribora preko Belokrajine k morju. Toda Belokrajina z osrčjem Dolenjske je nevredna Pucljeve milosti.

Zakaj? Zato, da se vsa svetovno pomorska trgovina vije preko Št. Janža na Grosuplje pa dalje mimo Pucljeve mesarje v Vel. Laščah v daljni svet.

Kdor pozna Puclja in njegov pohlep po ugledu, časti in denarju, radi katerega je tudi po ameriško počastil s svojo osebo, temu ni težko uganiti take misli v Pucljevih možganih.

Z velikim pomponom, hruščem in truščem so samostojneži zagnali v svet svoje, naenkrat tako odločno podudarjene zahteve. S tem so marsikoga, ki jih ne pozna, hipno premotili, da je v Puclju gledal narodnega junaka, novodobnega kralja Matjaža. V duhu so že gledali, kako ta cenjeni junak mikasti Pašičeve brado za pet milijonov dolarjev za železniške proge v Sloveniji. Velikanski boj po časopisu je dvignil silovit prah in iz oblakov tega prahu so lahkarneži opazovali Pucljevo roko, ki grabi za klobuk k odhodu iz — vlaže.

Puclj iz vlade? Kaj še! Niti vsi nemški voli, kar jih je prodal Pašičevemu sinčku, ga ne spravijo od toplega gnezda. Ko je sprevidel, da bo moral telebnični iz beograjske ministrske palače v velikolaško mesarijo, se je potuhnil in se zadovoljil z oblubo zneska dveh milijonov. Domovina je bila rešena in Pucljev ministrski stolček tudi . . .

Tako se je končala ogabna komedija z življenski uvažanjem Slovenije v Pucljevih rokah. Pucljevcu bodo glasovali za posojilo, od katerega bomo imeli ne samo krvave žulje na rokah, s katerimi se hvalijo samostojni voditelji, temveč tudi — krvave glave. Hvala Bogu, da je še veliko vprašanje, če bo to posojilo sploh kedaj sprejeto v zbornici.

O posojilu

samem pa je policajdemokratski poslanec Josip Rajič, pošten Srb v svoji knjigi, napisani proti temu posojilu, izrazil mnenje vse poštene javnosti s stavkom, s katerim se končuje knjiga:

«Ali zaduživanje države na ovakav način, kao što to čini minister financija «Njegovo Prevashodstvo» g. dr. Kosta Kumanudi, to je jedna panama, koju mi Srbi »prečani« ne samo ne odobravamo, več sa gnušenjem najdolčenije osudujemo. — Slovensko povedano se pravi: «Toda zadolžitev države na tak način, kakor to dela finančni minister «Njegova Prevzvodenost» g. dr. Kosta Kumanudi, to je panama (ogromni sleparji enako početje), ki jo mi Srbi »prečani« ne samo ne odobravamo, temveč z gnusom najdolčenje obsojamo.»

Naj navedemo tudi vsebino govora gospoda poslanca dr. Ante Dulibiča, ki je strokovnjak v takih zadevah. V svojem govoru pravi gospod dr. Dulibič: «Dolar je vreden, ko sklepamo posojilo nad 80 dinarjev in to v času, ko se pričakuje obilna žetev in nimamo nobenih dogodkov, ki bi vlivali nezaupanje v našo državo. Narodna banka je kot državna banka preslabotna — (ima samo 16 milijonov glavnice). S posojilom bi bilo treba ojačiti najprej njo. Dozdaj so pa druge banke močnejše in za to pada vrednost našemu denarju. Toda za Narodno banko se sploh ne misli žrtvovati ničesar. Posojilo, česar pogodba je zelo lahkošljeno sestavljenja,

«Nikar ne izgublja časa s praznim govoričenjem! Zunaj na vezi visi hišni zvonec. Pojd ponj! — Hitro, Mortimer, hitro, skoraj bova popolnoma varna pred — strelo! Ljubi moj mož, upajva, da se končno vendar še rešiva —!»

Naša hiša stoji vrh visokega gričevja in gleda v ozko dolinico. Več farm (kmetij) je v naši bližini, najbližnja je krog tristo metrov oddaljena.

Kakih sedem ali osem minut sem zvonil, stoječ na stolu in obdan z vsemi varnostnimi pripomočki, — ko nenadoma nekdo od zunaj odpahne okno, hlevska svetilka posveti v sobo in hripav glas vpraša:

«Kaj za Boga se je zgodilo, da tako zvonite?»

Skozi okno je bilo v luč svetilke videti vse polno glav in iz teh glav je vse polno žarečih oči strmelo valme, ki sem v nočni obleki in bojevitno oborožen s čelado, sabljo in ostrogami stal na stolu sredi sobe in držal velik hišni zvonec v roki —.

Spustil sem zvonec, zlezel s stola in zmedeno dejal:

«Nič hudega, prijatelj! Le nekoliko sitnih priprav zaradi hude ure! Zoper strelo sem se hotel zavarovati, veste —!»

«Huda ura —? Strelo —? Ampak, gospod Williams, ali ste ob pamet —? Noč je svetla in nebo je zvezdnato —! Niti sapica se ne gane —!»

za sedaj ni niti potrebno, niti koristno. Zgradba jadranske železnice od Kotora do Beograda bi se mogla odgoditi za par let. Glede poprave prometa pa lahko sami zberemo potrebno vsoto, katere obresti in glavnica bi ostale v državi. Od posojila, ki se nam ponuja, bomo dobili kot prvi del samo 15 milijonov dolarjev. Zaradi te svote pa ni bilo treba najemati stominjonsko posojilo, ker bo posojilodajalec premočan napram naši države, vi in bo v njegovo korist, če dinar pada. Ker pa ne dobimo vsega posojila na enkrat, ampak še le po letih in če se vrednost dinarja kljub temu iz lastne moči dvigne, recimo za polovico, bomo dobili torej samo polovico posojila. Zato bodo morali tudi vlada in naše banke delati na to, da se dinar ne popravi. Tako ne bomo mogli izvršiti niti polovice določenih del. Ako prečemo vse, bomo izgubili 24 milijonov dolarjev ali 8 milijard kron. Posojilodajalec nam ne daje nikakršnega jamstva, da nam bo kdaj izplačal vso izposojeno vsoto, pač pa smo mi zastavili njemu vse naše vrednosti: monopol, carino, železnice itd. To je strašen hazard. Ako se prične graditi jadranska železница, potem moramo na vsak način dobiti tudi denar za nadaljevanje grajenja. Radi tega bomo morali pristati na vse, in tudi najtežje pogoje, ako bomo hoteli, da dobimo tudi ostale dele posojila. Razen tega je tudi sklenjeno, da za ostale dele posojila ni treba kontrole parlamenta, ker jih bodo lahko odobrili z ukazom. S tem posojilom se diskreditira naša država, ki se postavlja v položaj kolonialnih držav. Radi tega pomenja to posojilo izvinjeno gospodarske nesreče za narod in državo.«

Tako g. dr. Dulibič.

Z ozirom na to, bo draginja, zlasti monopolskih predmetov, vedno večja.

To nesrečo na vrat, ako se v zadnjem trenutku ne strezijo poštenjaki v vladnem taboru, nam bodo noprili Puclj in njegovi kimavci za 2 milijona. Od te svote pa bo Slovenija morala plačati več kot 30 milijonov dolarjev.

To je samostojna «sreča naroda» in «blaginja — države».

Katoliška manifestacija v Konjicah.

Nepozabni ostanejo vtisi katoliških zborovanj in blagoslovitve orlovske zastave v prijaznem trgu Konjice. Težko je pisati poročilo o tako veličastvenih manifestacijah za katoliško vero in mili slovenski dom, ko je pa človeško pero tako slabotno, da popiše to, kar čuti srce v tako krasnih trenutkih življenga.

Že v soboto po sv. maši in molitvi k sv. Duhi se ob pol deveti uri dopoldne zbrali zaupniki konjiškega okraja. Na tem zborovanju je poročal s svojo znano — prepričujočo besedo g. dr. Basaj o zadružništvu in o politični organizaciji. Za njim je govorila v izbranih lepih besedah gospa Antonija Štupca iz Maribora o krščanski vzgoji, o treznosti v naših družinah ter o plemenitosti in usmiljenosti srčne vzgoje za reveže.

Pred mrakom pa je na lepo okrašenem prostoru pred cerkvijo ob obilni udeležbi občinstva svirala vrsala salezijanska godba izbrane komade naših lepih pesmi.

Komerz.

Zvečer se je vršil v dvorani hotela Filipič koncert salezijanske godbe iz Ljubljane in komerz, ki ga je priredil pripravljalni odbor za konjiški katoliški dan in čast zunanjim gostom. Ob navdušenih pozdravih gospodov in gostiteljev se je završil lepo uspel večer, ki se ga počastili s svojo navzočnostjo vč. g. arhidiakon F. Hrastelj, ljubezljiva gospa županja, kumica novega praporja konjiškega odseka, Mimica Goligrančev in trški župan Goligranc ter drugi odlični gg. gости in domaćini.

Nad vse ganljiv je bil prizor, ko se je v konjiški gori, visoko na skali, ob pokanju topičev pojavit veliki kres, ki se je polagoma spremenil v ogromen ognjeni križ, osvetljen z raznobojnim bengaličnim ognjemetom.

Sprevd.

Že ob 5. uri zjutraj so zvonili zvonovi, pokali topiči in godba je svirala budnico po trških ulicah. Vse, celo priroda, je s svojim prekrasnim vremenom vabila ver-

Pogledal sem skozi okno in tako sem se začudil, da mi je precej časa manjkalo vsakih besed —.

Nato pa sem dejal:

«Tega pa ne razumem! Čisto razločno sem videl celo skozi zastore, da se je bliskalo, — in grom sem tudi čul —!»

In eden za drugim so popadali na tla in so se smejali, da so jih krči vili od smeja — dva sta celo umrli — in eden izmed tistih, ki so še ostali živi, je rekел:

«Odprli bi bili okno, gospod Williams, pa bi bili videli, kaj se zunaj godil! Kar ste čuli, je bilo streljanje iz možnarjev in kar ste videli, da se je svetlikalo skozi zastore, to je bil blisk od užganega smodnika. — Dobili smo namreč po noči brzjavno vest, da je novi predsednik Zedinjenih držav izvoljen, in

no katoliško ljudstvo na svečani dan. Kmalu po 8. uri dopoldne je kar mrgolelo ljudstva na zbirališču na Prevratu zunaj trga. Voz za vozom, okrašeni s cvetjem, zelenjem in zastavicami so se nizali na zbirališču v pestro verigo.

Malo pred 9. uro so prikorakali na zbirališče Orli in Orlice z zastavami in godbo, katerim na čelu je jezdil oddelek Orlov na konjih. Z viharnimi »živijo«-klici so bili sprejeti bojevnikи vere in domovine, ko so posnoso korakali po kumico svojega novega prapora.

V lepi narodni noši in polna mladostnega navdušenja je sprejela blaga gospa kumica v svoje okrilje še zaviti prapor konjiškega Orla. Nato pa se je razvrstil veličasten spredv. Naprej so jezdili Orli na konjih, za njimi so se vrstili okoliški župani in občinski odborniki, nato pa drugi može in fantje, Marijine družbe in dekleta z zastavami, žene, godba ter končno naraščaj in gojenke, Orli in Orlice z gospo kumico in novim praporom. Na čelu orlovskega prapora je korakalo zastopstvo ljubljanskega Orla in OP s predsednikom OP br. Basajem.

Blagoslovitev prapora.

Ko se je končno razvrstila ogromna množica ljudstva na okusno in sijajno okrašenem prostoru pred cerkvijo, so zadoneli topiči in zvonovi so zazvonili. Raz 8 tisoč navdušenih zborovalcev je odsevala odločnost in pripravljenost, žrtvovati, če treba, vse za Boga in domovino.

Cim je utihnila godba in pevci odpeli, je položila gospa kumica novi prapor konjiškega orlovskega odseka na z zelenjem in cvetlicami olepšani oltar pred župniščem in razvila prekrasno zastavo. Nato je vlč. g. arhidijakon Hrastelj, dekan konjiški, blagoslovil novi prapor ter v jedrnatih lepih besedah pojasnil pomen zastave in njene blagoslovitve. Nato je prevzel prapor zastavonosa in kumica je pripela lep svilen bel trak z napisom: »Kumica gospa Marija Golograncova in zabil žrebelj z besedami: »Orlovskega prapor konjiški — za vedno ostani deviški!« Nato je zabil žrebelj v praporov drog brat dr. Basaj, predsednih orlovske poduzeze, z geslom: »Za Boga in domovino — vodi v boj mladinol!« Isto je storil tudi zastopnik predsedstva JOZ br. Joža Pirc z besedami: »Težka je pot pod orlovskega praporom, a odločnost in vstrajnost premaga vse ovire.« Župan trga Konjice, g. Gologranc, je pritrdil žrebelj v drog praporu z rekom: »Konjiški orlovskega prapor plapolaj! Mi ti prisegamo, da ostanemo: Bogu otroci, domovini sinovi, nikomur hlapci!« Preč. g. dr. Anton Jerovšek pa je ob zabijanju žrebelja naglasil: »Mladina, junaska v boj za katoliška načela!«

Prapor ima na svilenem modrem polju zemeljsko oblo, nad njo križ na slovenski trobojnici, nad katerimi se vije orel z razprostrtnimi peroti, držeč v krempljih ročko.

Zborovanje.

Po blagoslovitvi, kateri je sledilo pokanje topičev, zvonjenje zvonov in orlovska himna, je imel cerkveno propoved preč. g. dr. Anton Jerovšek v smislu svetopisemskih besed: »... in peklenška vrata jo ne bodo premagala.« V svoji pridigi je nazorno pojasnil pomen in značaj kulturnega boja ter dolžnost duhovščine, da tudi izven cerkve opominja vernike k vzglednemu krščanskemu življenju in proti brezverstvu, ki vodi v pogubo.

Po sv. maši, ki jo je opravil vlč. g. arhidijakon, je začelo zborovanje. Za predsednika katoliškega shoda je bil izbran g. Franc Gologranc, župan trga Konjice, za podpredsednika pa Josip Vinter, župan Zreče, Ant. Leskovar, župan Oplotnica in Alojzij Cvahta, župan. Sv. Jernej pri Ločah.

Župan konjiški se zahvalil kot predsednik shoda na zaupanju, pozdravi govornike in osemtisočglavo množico z zahvalo za izredno lepo manifestacijo ob sprevidu, kakršnega trga Konjice še ni videl, ter podeli besedo g. dr. Leskovarju iz Maribora.

G. dr. Leskovar je povdariel velike zasluge Cerkve, zlasti menihov, za znanost, kakor tudi zasluge slovenske duhovščine za izredno visoko izobrazbo ljudstva ter iz tega izvajal zaključek, da je slovensko ljudstvo dovolj zrelo za presojo svojih zadev in zato vedno spodbavo vero in Cerkev in visoko cenilo svoje duhovne voditelje. Če je trenutno prevladala verska mlačnost, je znak v tem, da se je vera vse premalo uveljavljala v javnem življenju. Če nam danes ne gre dobro, smo temu precej tudi sami krivi. Zato je treba to popraviti in se zlasti udeležiti volitev ter tam porabiti svoje mogočno orožje, svojo krogljico za katoliške kandidate, ki so tudi po srcu in vzgoji katoliki, a ne samo po krstni knjigi. (Burno pritrjevanje.)

Nato je g. dr. Basaj, predsednik orlovske poduzeze, uvodoma omenil lepoto in obilno udeležbo na današnji mobilizaciji katoliških bojevnikov za Boga in domovino. In če ta dan objavljamo mobilizacijo katoliškega ljudstva (burno ploskanje in živijo-klici), je ta mobilizacija naperjena proti kulturnemu boju, ki ga nam vsiljujejo nasprotniki. Nam se je odločiti, pod čegavo zastavo naj gremo v boj. Vsekakor pod zastavo Kristusa in za Kristusa. Ta boj se vrši na fronti mladine. V šolo in v mladinske organizacije je sovražnik skoncentriral svojo moč. Zato je tudi mladinska fronta najbolj ogrožena. Naše orožje, orožje mladine je sv. katoliška cerkev in njena načela. Nasprotniki so začeli z jaka rafiniranim bojem proti naši mladini.

Turki, proti katerim so se zbirali naši pradedje na taborih, so nam bili manj nevarni od današnjega svobodomiselstva. Boj proti Turkom je bilo lahko voditi, toda proti prikritemu brezverstvu pa je ta boj znatno težan. Vera ni in ne more biti privatna stvar. Ona je najdragocnejša svetinja naših očetov. (Živijo!) Pravijo, da je vera sužnost. Katoliška vera nas uči in nam

nudi sredstva k svobodi, k osvoboditvi od hudočnega duha. Premagati moramo naše slabe strasti, potlačiti so vražnika v sebi, premagati samega sebe in kdor samega sebe premaga, ta je največji junak, ki dosega svojo svobodo. In tak svoboden junak mora postati sleherni pravi kristjan. (Burno pritrjevanje in živijo-klici.)

Hočemo vero in življenje in neda jo vklepamo med štiri stene. Vera je za življenje in ne samo za cerkev. Zato je pa potrebna izobrazba. Če je ljudstvo v duhovni temi, je podvrženo zmotam in zapeljevanju nasprotnikov, dočim prosvečeno in izobraženo ljudstvo je najmočnejši jez proti prodiranju mračnega brezverstva. — Zato uprezimo naše mladinske organizacije v prosvetno delo, izobrazujmo po naših društvenih sebe in drugi! (Živijo!) Vsak narod ima tako usodo, kakršno zaslужuje: Mi pa pravimo: vsak narod ima tako usodo, kakršna je njegova izobrazba. Danes je čas osvetel. Ne osvete v nekrščanskem smislu, temveč plemenite osvete v smislu dela za naša načela. Orli in Orlice ter Marijine družbe so poklicane, da vrši to katoliško osveto. To osveto bomo vršili s tem, da sami sebi delamo silo, da premagujemo naše slabe lastnosti. In vi, katoliški starši, ne branite svojim sinovom in hčeram v naše organizacije, temveč priporočajte jim jih in jih podpirajte! Dekleta, fantje, pojrite v društva in telovadnice, urite v njih duh in mišice in pripravljajte se že zgodaj v boj za našo vero, za domovino; ne samo za Slovence, temveč tudi za naše brate Srbe in Hrvate! (Burni živijo-klici). Bog in domovina! Bog živi! (Viharno odobranje in živijo-klici).

Gospod poslanec Žebot je prinesel pozdrave poslancev Jugoslovanskega kluba v Beogradu, kjer se kuje usoda naše domovine. (Živio dr. Korošec. Živio Jugoslovanski klub!) Katoliški poslanci imajo težko nalogo, da uveljavljajo katoliška načela v politiki in branijo naše svetinje pred mnogočivalnimi nasprotniki. Ko je govornik povedal dogodek iz belgijske zbornice, kjer je z enim glasom večine odklonjen protiverski zakon in je ta glas prišel od katoliškega poslanca, česar žena je umirala, je marsikatero oko zborovalcev zaroselo. Govor gospoda poslance Žebota je bil spremljan in zavrnjen z burnimi živijo-klici.

Nato je gospod urednik Smodej uvodoma omenil psovko, če, da smo klerikalci. Mi smo ponosni na to, če nasprotniki označujejo naše gibanje za klerikalizem, ker se zavedamo, da pod tem imenom razumevajo framsioni in brezverci našo katoliško vero. Trpeti in se žrtvovati za našo vero pa je Bogu zasluzno delo. Blagotistem, ki zaradi Kristusa preganjanje trpe. Dolžnost katoliške cerkve je, da se brani. Obramba vere pa je ravno v današnjih časih najbolj potrebna. Moramo se boriti proti kancelparagrafu in proti izločevanju krščanskega nauka in duhovnika iz šol, kamor se uvaja sokolska vzgoja. Izročitev verskega pouka v šoli svetnim učiteljem je zasmehovanje vere. Vemo, da je mnogo učiteljev globokovernih, še več pa je takih, ki so populoma brez vere. Ali naj brezverci užigajo luč sv. vere v mladih srcih? Pouk v šoli odgovarja načelom Kristusa. (Pritisnjeno.) Če hočemo nasprotniki boj, protiverski boj, mi se tega boja ne bojimo. (Živijo!) Tega boja pa niso krivi Srbji, pač pa slovensko in hrvatsko svobodomiselstvo. Ko bi katoličani skupaj držali, noben Srb bi se ne upal storiti nam kakšno krivico. (Pritisnjeno.) Toda ravno med Srbji se oglašajo pošteni možje in politiki, ki odkrito priznavajo, da se proti katoliškom ne more in ne sme vladati na dosedanjem način. Ker, kaj je drugega kakor sramota, če ima vpokojen duhovnik 75 par dnevno pokojnine. Toda naša pravična stvar mora kljub vsem krivicam vendar zmagati. Izza nas stoji mogočna svetovna armada katoličanstva. (Živijo!)

Gospod dr. Jerovšek je nato v lepem govoru pozval zborovalce naj kmetsko ljudstvo pošilja svoje nadarjene sinove v višje šole, da se izobrazijo, ker brez izobrazbe ni trajne podlage v narodu. Inteligenca iz vasi je edino zmožna pojmovati in razumevati z ljubeznijo težnje in skrbi našega kmeta. Zato naj kmet poleg duhovščine, vzgoji sam sebi tudi svoje svetne voditelje. To pa se more zgoditi na ta način, da se s poljskimi pridekli, kolikor pač kdo more, podpirajo dijaškekuhine in dijaštvu sploh. Pomagajte revnim kmetskim dijakom pri njihovem napornem in dragem učenju! (Odobranje).

Nato je gospod urednik Smodej prečital sledeče rezolucije:

Zborovalci zbrani na katoliškem shodu v Konjicah dne 23. julija 1922, zahtevajo:

1. Krščanski svetovni nazor bodi podlaga zasebnemu in javnemu življenju;
2. popolno svobodo in enakopravnost katoliške cerkve;
3. katoliškim vojakom se najda možnost in prilika zadoščevati svojim verskim dolžnostim;
4. Protestiramo odločno proti razkristjanjanju šol in izjavljamo, da ne bomo trpeli izločitve ali zapostavljanja krščanskega pouka v ljudskih, meščanskih in srednjih šolah;
5. odločno protestiramo, da bi se sokolski duh uvažal v naše šole na katerikoli način.
6. Država mora upoštevati in čuvati svetost in nerazdružljivost krščanskega zakona;
7. Katoliško ljudstvo se naj organizira v strankah in društvih, katerih program in delovanje temelji na krščanskih načelih;
8. Država pospešuje z vsemi sredstvi treznost med državljanji;
9. Za vzgojo verskega razumništva je potrebno, da katoliški starši pošiljajo svoje otroke v srednje šole.

Poklicani činitelji naj skrbijo za to, da se omogoči obisk višjih šol tudi stanovom revnejših slojev.

Na poziv govornika so zborovalci dvignili prste k prisegi, da se bodo vedno in povsod držali krščanskih načel tudi v boju za našo sv. vero, Boga in domovino.

Gospod župan Gologranc se je v sklepnih besedah zahvalil zborovalcem in govornikom, na sijajno uspešni katoliški manifestaciji, kakršne ne morejo prirediti naši nasprotniki, priporočal, da se vsi tudi ravnamo po naukah, ki smo jih prejeli in s trikratnim živijo-klicem zaključil lepo in mnogočivalno obiskano zborovanje. Zborovalci so z navdušenimi in viharnimi živijo-klici sledili vzgledu g. župana.

Popoldanska telovadba.

Pri obedu se je veleč. g. arhidijakon prisrčno zahvalil imenoma govornikom in članom pripravljalnemu odboru za katoliški shod, ter dekletom in fantom za mlaje in vence in vsem, ki so po svojih močeh požrtvalno pripomogli za tako sijajno uspelo manifestacijo katoliške misli v Konjicah. Govorili so na to gg. posl. Žebot, urednik Smodej ter br. Pirc kot zastopnik JOZ, br. dr. Basaj kot predsednik OP in br. Radešek kot predsednik mariborskega Orla. Vsi govorniki so povdarijali priznano gostoljubnost Konjičanov, zlasti pa dobro srca in velike zasluge veleč. g. arhidijakona, ki je vkljub visoki starosti še vedno čil in svež na duhu in na telesu. Vse ga ljubi, vse spoštuje in mu želi še mnogo let zasluznega življenja. Tudi ljubezniiva gospa kumica, gospa županja, je bila skupno s svojim soprogom predmet splošne zahvale in spoštovanja.

Nato se je vršila lepo uspela telovadba na cerkevnem prostoru in sicer na drogu, članske proste vaje, orliške proste vaje ter nastop gojenku in naraščaja. Posamezne točke so se izvršile zelo zadovoljivo in mnogočivalno občinstvo ni štedilo s pohvalo.

Po telovadbi je imel lep programatičen govor zbranim Orlom in Orlicam, gojenkam in naraščaju ter občinstvu br. Joža Pirc, nakar je br. Radešek priporočal organizatorično delo in nazorno pojasnil pomen organizacije.

Temu je sledila zaprisega orlovstva na novi prapor konjiškega orlovskega odseka s kratkim nagovorom br. Jožeta Pirc, zastopnika JOZ. Gromovit Bog živi! in orlovska himna je zaključila ob 6. uri popoldne plodonosno zborovanje.

To so zares dnevi, o katerih bo govorilo še pozno potomstvo. V njih se zrcali ves naš boj in pritisk nasprotnikov, kateremu sledi močan odpor strnjene vrst našega katoliškega ljudstva, ki mobilizirano na katoliških shodih krepko odoleva vsem napadom.

Čast in hvala slovenskemu ljudstvu in božja pomoci in blagoslov ostani vedno pri njem.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pretepaški duh, ki se je pokazal pri glasovanju in razpravi o ameriškem posojilu, se še ni poleg. Drugi dan sta se stepla vladno muslimanski poslanec Kurbegovič in policajdemokrat dr. Šečerov. Musliman je zahteval neke spremembe glede proračuna za ministrstvo, demokrat mu je dal pa zaušnico. Kurbegovič je na to vrgel Šečerova na tla in slabu bi se temu godilo, da niso prihiteli stražarji. Radi tega dogodka se bo zoper sestal kak odbor in tako ne bo odborov in preiskav radi raznovrstnih skupščinskih šandalov ne konca ne kraja. — Ker proračunska razprava do konca tega meseca ne bo gotova, je stavil finančni minister tudi za avgust predlog dvanajst in. — Nesoglasje med policajdemokrat je vedno večje. Pričebičevičeva skupina je sicer v manjšini, drži se pa na vse kriplje, kakor pač ljudje, ki so že davno odvrgli vse obzire politične poštenosti. Pričebičevič se obreguje celo ob predsednika skupščine Ribarja, češ, da je preveč popustljiv proti opoziciji. V Pričebičevičevi družbi je seveda tudi dr. Žerjav, ker ve, da ima samo tu zaslombo v svojih umazanih zadevah. Na videz so sestavili sicer nekak odbor, ki naj bi preiskal stvari glede Jadranske banke, pa vrana vrani ne bo izključila oči in Protič pravi v svojem listu, da bi javnost rešil tega človeka še le zapor. — Govori se, da dobi naša vlada od Nemčije po sporazumu obeh vlad mesto vojnoščodninske živine protivrednost v gotevem denarju in da se bo del te svote porabil za zgradbo SHS poslaniške palače v Berlinu, po vojni oškodovanji seljaki pa bodo še vnaprej zastonj čakali na živino, s katero so doslej trgovali Pašičev sin in drugi špekulant.

NEMČIJA.

Kakor smo že večkrat omenili, imajo monarhisti največ zaslombe na Bavarskem in to se je pokazalo še posebno s tem, da je bavarski deželni zbor odklonil zakon o zaščiti republike, ki je bil sprejet v berolinškem državnem zboru. Take korake sicer dovoljuje nemška državna ustava, jasno je pa, da stopajo bavarske nacionalistične stranke v nekako odporo stališče proti večini nemškega naroda, ki hoče imeti republiko z najširšo samoupravo delavnih slojev. Morilcem ministra Rathenaua, ki so se rešili kazni s samomorom, so priredili monarhisti sijajen pogreb ter ga izrabili v svojo propagando.

ITALIJA.

Kralj je poveril sestavo nove vlade Orlando, ni pa upanja, da se temu posreči vlado tudi sestaviti in obdržati, ker so prevelika strankarska nasprotja. Socijalisti bodo na vsak način ostali v opoziciji, ker vidijo, da tudi ta vlada ne misli ali pa ne mara uveljaviti zakonov za vse. Fašisti divjajo, uničujejo imovino socijalistov in ljudske stranke ter si lastijo nekako stališče države v državi.

HAASKA KONFERENCA.

Konferenca je bila zaključena dne 20. t. m. Splošno poročilo in poročila podkomisij so bila odobrena. Dalje je bila na predlog belgijskega zastopnika Cassiera soglasno sprejeta resolucija, v kateri se vladam, ki so bile na haaski konferenci zastopane, priporoča, naj ne pomaga svojim državljanom, ako bi si namenili prilastiti v Rusiji imetje, ki je pripadalo drugim državljanom, in ki je bilo po mesecu novembru leta 1917 brez privoljenja prejšnjih lastnikov ali koncesijonarjev zasezeno. Cassier je pristavil, da je ameriški opravnik v Haagu pooblaščen izjaviti, da namerava ameriška vlada pristati na ta skep in da Amerika ni voljna izpremeniti postopanja, ki se ga je držala doslej.

Kakor poročajo listi, je Litvinov pri nekem razgovoru izrazil nado, da se za teden dni sklice nova konferenca, ki bo dovršila dela, ki jih je začela haaska konferenca in sicer tako, da bosta z uspehom zadovoljni obe stranki. Rusko delegacijo, ki je še ostala v Haagu, obiskujejo neprestano razni državniki in pa podjetniki, ki se na svojo roko potegujejo za razne koncesije in kupčije v Rusiji. Tudi glede posojila se pogaja Litvinov z amerikanskimi finančniki.

Sv. Stolica za gladno Rusijo.

Naš papež Pij XI. je posal vsem nadškofom apostolsko pismo, v katerem slika žalostni položaj v Rusiji vsled lakote. Papež naglaša v svojem pismu vse do sedaj ustanovljene pomožne akcije, ki pa seveda vprito ogromnega obsega nesreče nikakor ne zadoščajo. Radi tega ponavlja Sv. Oče prošnjo za pomoč in izjavlja, da bo Sv. Stolica zopet darovala dva in pol milijona lir za ta plemeniti namen.

Naša zborovanja.

V Framu pri Mariboru odpade vsled neke veselice na nedeljo dne 30. julija napovedano zborovanje. Iste dne se vršita shoda v Gornji in Spodnji Polskavi.

Na Oljki v Savinjski dolini se vrši socijalni tečaj od 28. do 31. avgusta, na katerega so tudi povabljeni akademiki ter sedmo- in osmošolci. Prijavijo se naj do 1. avgusta tajništvu Slov. kršč. soc. zveze v Celju, hotel Beli vol.

Shod naše SLS pri Mali Nedelji dne 23. julija je nad vse lepo uspel. Na shodu je poročal tajnik Golob. Udeležili so se shoda tudi nekateri samostojneci, da izvemo resnico o kvarljivem delovanju samostojnih poslancev v Beogradu. Tudi na tem shodu se je pokazalo, da ljudstvo kar trumoma zapušča samostojno, ki je zanesla razdor v vrste našega kmetskega ljudstva. Shodu je predsedoval gospod Zmazek, podpredsednik tamošnje krajevne organizacije.

Tedenske novice.

Spremembe pri frančiškanih. Novim provincialom za slovensko frančiškansko provincijo je izvoljen gvardijan iz Nazarij č. g. o. Marijofil Holeček in v Nazarijih ostane gvardijan p. Agilo Hajnšek. V Mariboru ostane gvardijan č. g. Matevž Vidmar. Pri Sv. Trojici v Slov. gor. je novi gvardijan mariborski pater g. Ciril Bračko, k Sv. Trojici pride tudi p. Lambert Ramšak. Iz Maribora je prestavljen na Brezje p. Emerik Landergott.

Kmetje pozor! Iz Ceršaka se nam poroča: Tukajšnja tovarna za papirnate izdelke namerava zgraditi zračno železnico od tovarne do kolodvora v Št. Ilju, saj mučevno po zemlji kmetskih posestnikov Ceršaka in Št. Ilja. Posestnike in kmete, na katerih posestvih se je za to železnico že merilo, se opozarja, da se naj pod nobenim pogojem ne zavežejo in podpišejo ter s tem dajo dovoljenje za gradnjo te železnice po njihovem posestvu, kajti to podjetje je zasebno in isto ne more nobenega prisiliti, da bi odstopil le ped zemlje temu zasebnemu podjetju, kajti od te zemlje ne bo imel naš kmet nobene koristi, pač pa sitnosti, škodo in izgubo, dočim bodo imeli le akcijonarji dobiček. Torej kmetje, bodite trdni, ne dajte nobenega podpisa. Na lastni zemlji hčemo ostati samostojni gospodarji in ne morda komandirani hlapci!

Ministrstvo narodnega zdravja v Beogradu je признаlo dr. Franu Toplaku, zdravniku v Mariboru, Glavni trg št. 18, naslov špecialista za ženske bolezni in porodištvo.

Anina nedelja v Puščavi se ni obhajala dne 23. t. m., kakor smo zadnjič pomotoma poročali, ampak bode ta cerkvena slavnost dne 30. t. m. po sporedu, kakor je bil objavljen v našem listu.

Prizpravljalni odbor za katoliški shod in tabor središkega orlovskega okrožja v Središču se tem potom najprisrječe zahvaljuje vsem, ki so pri slavnosti dne 16. julija t. l. šli omenjenemu odboru na roko in mu nudili pomoč, bodisi v denarju, v naturalijah ali pri gradbi in kinčanju ter s tem pripomogli, da se je prireditev vkljub slabemu vremenu nad vse pričakovanje obnesla. Čast zavednim faranom središke župnije, da so poleg obilnega poljskega dela priskočili našemu odboru na pomoč. Se enkrat: Prisrčna hvala! Bog živi! — Prizpravljalni odbor.

Dve izvanredni slavnosti. (Dopis iz Črne v Mežiški dolini). Dne 3. julija smo obhajali diamantno poroko grofovskih najemnikov Martina Maze p. d. Dretnika. — Lepa vrsta svatov ju je spremljala v cerkev pred oltarjem, kjer sta si po dolgih letih zopet obljubila in ponovila zakonsko ljubezen in zvestobo. Ganljive so bile besede župnika, ki je povdarjal pri ženitni slavnosti pomen tega izvanrednega trenutka. Bog živi oba jubilanta še enoga leta. — Drugo slavnost smo obhajali dne 25. julija. Tega dne so došla gasilska društva «Gorotana» iz Mežiške doline. Došli so tuji gostje od raznih strani.

Vršila se je sv. maša na prostem, katere so se udeležili vsi gasilci in zelo mnogo občinstva.

Samostojno-demokratsko gospodarstvo. (Iz Ormoža nam poročajo: Po vojni je zavladala pri nas neomejeno — slavna demokratska klika. Zabanovili so nam razni Grivci, Otorepci in drugi strelici. Sadovi teh «pravkov» se kažejo vsak dan bolj očitno. Enega so že zaprli, čeravno se izgovarja, da je za demokrate in liberalne samostojne veliko storil. Zdaj vemo, kako je bilo mogoče da so pri zadnjih volitvah kar frčali po zraku stotaki in tisočaki. Račune pa mora sedaj plačati naš ubogi kmet, ki nima galice in ne denarja. Iz naših kmetskih organizacij in gospodarskih zvez so izginili tisoči kilometri galice in žvepla. Tako je demokratsko-samostojno gospodarstvo! Alah je velik!

Ljudem se odpirajo oči. (Dopis iz Ormoža). Naš sicer miren kraj je v revolucioni. Slučaj «Otorepec» je ljudem odprli oči in sedaj se vprašujejo: kako se je moglo tako gospodariti? Kdo je odgovoren? V kaki žep so šle «jezerinke»? Kje je bil predsednik? Kje blagajnik? Kje je bila Zveza kmetskih podružnic za ormoški okraj? Kdo je blago naročeval? Kdo podpisal naročila? Kje je blago ležalo? Kdo ga je prevzemal, nadzoroval in prodajal? Komu se je dajala galica in žveplo in po kateri ceni, ker se je kmetovalcem vsako leto precej odtrgal od naročila? Ali sta res dobila Veselič in Petovar blago od podružnice in Zvez za svoje štacune itd. O, še bo smrdela demokratska rodoljubnost.

Pri okrajni posojilnici v Ormožu baje tudi diši po Otorepcih.

Prošnja za odpomoč. (Klic iz Ormoža). Ker je mnoho naših kmetov in drugih posestnikov plačalo galico pri ormoški Kmetijski podružnici, pa je niso dobili, prosimo naše odbornike pri Kmetijski družbi v Ljubljani, osobito domačega odbornika gospoda Košarja, da se zavamejo za oškodovane, da dobijo plačano galico ali pa denar nazaj. Ogromne, gospodarske škode, katero imajo v vinogradih jim itak ne more nikdo povrniti. Več prizadetih.

Umrli je pri Sv. Andražu nad Polzelo dne 23. julija tamoznji posestnik Franc Selinšek. Rajni je bil splošno priljubljen in za vsako dobro stvar navdušen mož. Kajti je bil rajni priljubljen se je pokazalo na dan pogreba, katerega se je udeležilo mnogobrojno ljudstvo. Bodite vrlemu možu zemljica lahka.

Strela udarila v zvonik. Pri romarski cerkvi na Ljubčnici pri Poljčanah je na škapulirsko nedeljo udarila strela v zvonik. Ubilo ni nikogar; le dve ženski je omamilo in več oseb vrglo na tla. Vse pa, ki so stali v ladji cerkve, je vsled pritiska in sunka iskre, ki se je odbila od zemlje (ker strelovod radi suše in pretanke plasti zemlje okoli cerkve ni dobro odvajal) je močno streslo, nekaterim razčesalo obleko, druge pa na rokah in obrazih nekoliko opekle. Ker se je to zgodilo po dovršeni procesiji in je cerkev bila polna, je nastala velikanska zmeda, grozen in obopen krik. Duhanik-celebrant iz Maribora je izpred oltarja miril ljudstvo ter pokazal na tabernakelj z besedami: bodite mirni, tu je vaš varuh! Svetlo opravilo se je po kratkem presledku mirno nadaljevalo. Ce si utegnil opazovati, si videl po tem dogodku pri sv. maši ljudi, ki navedno prihajajo ob Marijinih praznikih sem gor samo na sprechod. Upričeno je pozneje reklo tihi opazovalec v neki družbi: Čudno, da se ljudje smrti tako strašno boje! Ljudski temperament naše dobe veselja in uživanja se počake v jasni luči ob takih nenavadnih dogodkih.

Divjaški umor se je zgodil te dni v Mariji Bistrici na Hrvatskem. Pri neki družini Žagar je živel dalje časa dekle, s katerim je živel star Žagar v ljubavnih razmerah. Kaj je Žagarjeva družina zaznala za te nemoralne odnošaje, je skušala odpoditi dekleta od hiše na silnem potom. Dekle pa ni hotelo od hiše kar meni nič in tebi nič, ampak je zahtevalo denarno odškodnino za celo dobo bivanja pri Žagarjevih. Ker pa Žagarjevi niso hoteli pristati na dekleteve zahteve, je ta predala celo zadevo sodišču. Pred nekaj dnevi pa so razbobnali Žagarjevi okrog pri sosedih, da je izvršilo dekle samomor in se nasadilo na vile. Samomor z vilami se je zdel vsem sumljiv in za zadevo se je pobrigala tudi oblast ter pri raztelesenju ugotovila, da je bilo dekle najprej usmrčeno in kot mrtvo prebodenzo v vilami. Žagarjeve so zaprli.

Ljubčeka zaklala. V Vršacu je živel trgovec Oskar Balaš skoro leto dni v ljubavnem razmerju z reyno šivilo Šic. Oskar se je navolil ljubezni in izjavil nekega dne ljubici, da je ne bo nikdar poročil, ker je revna, a zakonsko življenje pa je danes precej draga; posebno še v mestu. Ko je Jožeta slišala odpoved, se je po ženski navadi najprej bridko jokala, nato pa je povabila Oskarja v svoje stanovanje, da se tamkaj razstaneta med štirimi očmi. Med tem časom, ko je trgovec sedel v sobi, je skrila ljubica kuhinjski nož v postelj. Predno pa je zapustil Oskar Jožefino sobo, mu je ta zasadila nož v trebuh in ker se je branil, ga je še obdelala z ubodljaji po rokah in nogah. Na trgovčev krik je prihitela policija, prepeljala žrtev v bolnico, kjer je pa izdahnih pred operacijo radi izgube krvi. Divjaška ljubica je mirno izjavila pred sodnijo, da je zaklala svojega ljubimca iz ljubosumnosti, da ne bi mesto nje poročil kako drugo.

Štirideset oralov zrelega žita je te dni zgorelo na posestu ekonoma Paje Branovčeka iz Sente. Ogenj so zanetili otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

Stekel pes ugriznil 14 oseb. V Stari Moravici pri Novem Sadu je na pašniku Fernbacha ugriznilo steklo ščene 14 oseb, katere so prepeljali v novosadski Pasterjev zavod.

Redek begunec. Kaznjenci so delali v bližini Novega Sada na polju. Vsled nepazljivosti stražnika jih je nekaj uteklo. Eden od teh beguncev-arestantov, ki je obsojen na osem let, se je vrnil kmalu po pobegu nazaj v kaznil-

nico in izpovedal, da je pobegnil samo radi tega, da še enkrat vidi svojo ženo, nato pa se je takoj vrnil.

Neurje in toča v Srbiji. Minuli teden je razsajalo po več krajih Srbije silno neurje s točo. Selo Dobrotin bližu mesta Užice je napravila toča škode 100.000 dinarjev.

Lisičica je zvita zver, 20 kratkočasnih pesmi. Ta le zbirka bo kakor nalašč za Orle in Orlice, ker se da na te pesmi izvrstno korakati in telovaditi. Pa tudi muzikanti, ki hodijo na gostije svirat, bodo radi prepevali in svirali o zviti lisici, palčku, seničici, ptičici, pozavčinu, harmoniki, treh senicah, dveh zajčkih itd. Te pesmi se dobre ob 1. avgusta naprej v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Ako bo 500 naročnikov, stane izvod 3 din., ako pa pod 200 potem pa 5 din.

Za nove zvono v Šmartnem na Paki so darovali med drugimi dobrotniki tudi sledeči: Cerkveni ključar Obu 50.000 K., posestnik Franc Mandelc 60.000 K., gospa trgovka Mikuš pa 80.000 K. Vsem plemenitim darovateljem bodi Vsemogočni večni plačnik. Bog povrni vsem stotero! Bog živi posnevalce za večjo čast božjo!

Dopisi.

Pobrežje pri Mariboru. V soboto, dne 22. t. m. popoldne, je med nevihto udarila strela v hišo Zrkovška cesta štev. 26 ter podrla dimnik na tla. Slučajno se ni nahajal nihče na dvorišču ter se ni pripetila večja nesreča.

Jarenina. V naši občini pada pod agrarno reformo majhna parcela kakih pet oralov, ki je last amgontskega samostana in ki jo je imel v najemu že desetletja in desetletja — vsakokratni jareninski dekan. Dobili so delež na razdelitvi sami pristaši Samostojne stranke. Naj imajo. Obsojamamo samo pisavo «Kmetijskega lista» od dne 13. julija v tej zadevi. Kakor vsak uvidi, gre pri tej razdelitvi le za majhen kos zemlje, ki z ozirom na reže cele župnije ne ride mnogo v poslov. Pisec v «Kmetijski list» pa povečuje celo zadevo, kakor bi šlo za bogove koliko oralov zemlje, od koje razdelitve bi se lahko osrečili vsi reveži v župniji. Njegov namen je jasen: njemu niso na srcu ležele reveži, on hoče dati samo duška svojemu nizkotemuagnjenju, da hujška, da nevolj ljudstva še poveča. S temi dopisi meni, da bo res potapljaljočo ladjo Samostojne stranke v naši župniji, da bo na ta način vlovil vsaj še nekaj glasov za to propadajočo stranko. Pa pametni Jareninčani uvidijo ta zloben namen. Kajti vsak človek si pač lahko misli, da se tako majhen travnik ne more razdeliti na vse reveži, da bi lahko bili vsi osrečeni, kajti potem bi kvečemu na enega prišlo samo ene krplje sena in še tiste ne. Torej pač dopisniku v «Kmetijski list» ni pri srču dobrobiti revežev, on hoče samo hujškati. Če misli, da bo na ta način osrečil našo uboge ljudi, se pa grozno moti. — Pa še nekaj je treba povdariti. Ne pišemo sicer radi o tej zadevi, pa izvzvani po «Kmetijskem listu» smo prisiljeni, da te reči povedati jasno besedo, da stvar vsestransko osvetlimo. Kajti ta zadeva mora še zadnjemu zaslepljenemu odpriči oči. Vsak Jareninčan namreč ve, da ima pri vsej reči glavno besedo neki Hasl iz Vukovskega dola, ki leta po dvakrat na teden na agrarni urad, da bi si lahko porabil svoje dolge noge. To je tisti človek, ki je tudi izven mej jareninske farznan kot največji narodni nasprotnik, kot človek, ki se ja sramoval, da ga je rodila slovenska mati, ki je njen jezik teptal v blato. Ni toliko bil sena peljal na svojem vozou domov, kolikokrat se je iz njegovih prs izvzil ogabni in izdajniški «Heil und Sieg». In ta mož hoče biti sedaj steber obimenega jugoslovanstva in slovanstva. Človek pordi sramu pri tej misli, da ima tak človek sploh še toliko korajže, da si upa prikazati se pred kakim jugoslovenskim uradnikom. Še sedaj se rad poslužuje nemških besed, posebno pri psovkah, ki vse redno izvene v odmeh »prokleti farji«. Nekaj čudnega je, da naši samostojneci, bivši nemškutarji, imajo toliko satanskega veselja, če morejo le škodovati našemu zavednemu duhovništvu, ki je od ranke Avstrije moralno tako prestati vsled svoje narodne zavednosti. Iz takih elementov, izdajniških, podligh duš torej pri nas sestoji Samostojna. Samozavestno lahko rečemo, da pri nas ni pristaši te stranke, ki bi prej ne bil grd nemškutar. Pri naši Slovki metski zvezi pa so pristaši, ki so bili od nekdaj zavedni Slovenici. In to je naš ponos. To so izprevideli tudi pametni, v začetku sicer zaslepljeni možje ter obrnili hrbot stranki, ki pri nas vsaj zbirja v svojem okrilju samo narodne izdajice. — Seveda, begunec g. Mrmolja, ki mu niso mar njegovi ozljedniki na tužnem Goriškem, ki je pa tukaj vodja tukajnjih nemščurjev, (da ta mož nima toliko narodnega ponosa, da tega ne uvidi, kajti ravno to mu pri nas ljudje najbolj zamejijo), on bo pri prihodnjem shodu izrabljali zgoraj opisane zadevo v ravno istem smislu, kakor »Kmetijski list«, sam da bo hujškal, očital bo klerikalcem, da nimajo ljubezni do kmeta, na svoj nov dom v Št. Ilju, ki si ga je kupil v tek u svojega poslanjevanja, pa ne bo kazal. Vi samostojneci, če je Vam že res toliko za jareninske reveže, pojrite k svojemu obmejnemu poslancu, kakor se sam naziva v svoji okrožnici in tudi tam delite, in zagotovljaj vas, da boste na boljšem, ko pa pri deljenju jareninskega travnika. Le hujškajte naprej, če že imate toliko veselja s tem. Smo vas že spoznali!

Središče. Tisto nedeljo, ko se je vršila pri nas orlovska slavnost, je bil naš za bolnike toliko vneti dr. Tavčar izjema ves dan dom

ljudstva. Čemu ste se radi dopisov tako razburili? Ali radi konstatacije, da demokratični samostojni tržani, ki se s svojo globoko vernoščjo, krščanstvom, ljubezni do ljudstva, z rožnimi venci in svetinjicami po gostilnah radi ponagata, niste razobesili zastav ob prilikih pohoda ljudskih množic skozi možirski trg na katoliški shod v Nazaret. Večkrat v letu ob delavnikih visi po trgu toliko zastav, da se človek komaj skozi prerije, a kadar ljudstvo manifestira za svoja krščanska načela, se pa — zastava na dvorišču suši. Ljudstvo pa pravi, če vam naše prepričanje smrdi, naj vam tudi naš denar. Ali se morda razburjate radi slabo izpadle sokolske 40letnice? Mi ne moremo pomagati, če so sokolske vrste tako redke in da ni zanj nobenega navdušenja, ker se iz prej omenjenih razlogov nima kje vzeti. Če je pa kak Sokol v vodo padel, pač ni to nič hudega, saj je sokolstvo za zabavo vzgojeno; če bi se to Orlu primerilo, bi bilo že žalostno, ker bi se vzvišena načela omadeževala. Ž. L. možirski je «Proslavo 40letnice možirskega Sokola» pomanjkljivo sestavil. Lahko bi še marsikaj napisal, n. pr. o kaki prizgalni požarne brambe itd. To naj blagovoli starosta možirskega Sokola g. R. Pevec z drugo izdajo izpopolnil. Ali je morda vaše razburjenje zaradi zvonov? Zakaj pa ne bi amel zaradi zvonov sedaj nihče nič pripomniti. Ko je g. župnik pobiral za nje, si je lahko vsak svoj umazani jezik v g. župnika obrisa. Odkar pa ima g. R. Pevec skrb za zvone, pa še tudi ni zvonov in niti želeti si jih menda nihče sme. Razburjenje je torej neopravičeno. Tržke razmere so celo nekonsolidirane, da so vedno nasprotstva na dnevnem redu, dejstvo, ki postavlja trg in županstvo v neprijetno luč. Veliko tržanov je opetovanjo zahtevalo, da se naj preseli Gospodarska zadruga v sredino trga. Kolikor je pa meni znano mnene načelstva zadruge, se to, dokler bodo takšna nasproštva v trgu samem, ne more zgoditi in ravno vsled teh razmer odpadejo tržanom koristi, ki bi jih lahko imeli od zadruge. Upam, da je vse pojasnjeno in da mi ne bode treba več prijeti za pero, ker mi kladivo bolje ugaja. Pa brez zamere! Z izrazom ponižne blagohotnosti — Ivan Močnik, kovač

Mozirje. Gospod urednik! S tem, da ste priobčili v vsem cenjenem listu nekaj dopisov iz Mozirja, ki so osvetlili takojšnje protiverske ljudi, ste napravili cel dirindaj. Bojnirog je zatobil in izkopal so star, zarjaveli tomahawk ter ga visoko dvignili. Naznani so to urbi et orbi po «Narodem listu» ter ga razposlali, oziroma podarili po okolišu. Po bojnih pravih starih Rimjanov kličejo na rokoborbo preč g. kaplana in g. Lekšeta, a sirote ne vedo, da ne živimo v dobi Rimjanov in ne po indijanskih običajih, ampak v dobi krščanskega socialistizma, ki narekuje boj pokvarjenosti, zapeljivosti in sebičnosti. Bog vas živi!

Podgorje. Vojska je bila nedavno v Podgorju. Obhajali smo slovesno god sv. Udalrika, župnega patrona. Domači farani so skrbno pripravili slovesnost, dekleta in žene krasno ovenčale cerkev in kapelice za procesijo, fantje in možje so postavili pet visokih mlajev, streljali so iz topičev. Cerkvena slavnost se je zelo spodborno vršila popoldne in popoldne. Zal, da so zelo dostojno veselje po cerkvenem opravilu prišli motit ljudje iz drugih župnij, iz Šmartna, Slovenjgradca in še iz daljnega St. Janža. Omeniti je dva iz Šmartina, kojima v domaćem kraju ne sme dati noben krčmar niti četrta litra vina brez kazni, da sta tudi prišla v nedeljo v Podgorje. Ta ljubezljiva družba si je izbrala v nedeljo za glavni stan Lampretovo gostilno, v katero podgorskih fantov niso pustili, ki pa tudi niso silili vanjo. Okoli 5. ure popoldne je prišla prva straža iz glavnega stana izzivat k «staro šoli», kjer so bili streliči in drugi pri mirni zabavi. Ti so jim odgovorili na opetovanji «auf bis» s krepkimi pestmi, da so jo izzivači popihali tako brzih korakov čez potok, da niso niti bližnjega mostu iskali. Eden izmed njih pa si je hitro glavo obvezal, drugi — oženjen žagar — glavni izzivač, pa je padel in obležal kot «nezavesten». Odnesli so ga torej kot skoraj «nezavesteno» v bližnjovo hišo k njegovi tašči, drugi dan se je odpeljal s svojo ženo k zdravniku v Slovenjgradec po izpričevalo, kako hudo je poškodovan, nato se je dal s sv. zakramenti prevideti za umirajoče, tretji dan — v torek — pa je zopet v žagi delal. Neki Šmartinci, ki ga dobro pozna, pravi o njem, da jih je še premalo dobil, ker jih je več zaslužil. — To je bil prvi prizor, drugi pa je bil dobre štiri ure pozneje, okoli ol. 11. ure ponoči. Zdaj so prišli od glavnega stana z bodali iz svetovne vojne, Roginovimi vrčki, koljem, kamenjem in latanci, ki so jih nalomili in odtrgali iz ograje šolskega in mežnarjevega vrtu — 10 od šolskega in nad 25 iz mežnarjevega. S tem orodjem so med strašnim vpitjem naskočili «staro šolo» gostilno in v njej mirne goste, med temi je bil župan, dva občinska odbornika in drugi z nekaterimi ženami. Veljalo je «razbiti mežnarjoc, staro šolo. To je bilo njih geslo. Razbijanje in vpičje je bilo tako silno, da je eden v hiši izjavil pozneje, da na italijanski fronti ni hujšega slišal. Temu strašnemu prizoru je napravil strel iz puške od sosednje hiše konec. Teda so se «junaki» vrnili nazaj proti glavnemu stanu. Škodo so napravili več ko za 3000 K., ranjen je bil v hiši eden občinski odbornik in ena ženska zelo hudo udarjena. Govor se, da se je za napad v glavnem stanu obljubilo — tri sodčke piva. Mogoče, ker med fanti samimi ni bilo nikakega sovraštva. Sodniška preiskava utegne še kaj zanimivega razkriti. To bo tretji prizor. V glavnem stanu je bilo tudi nekaj inteligence iz Šmartina in Podgorja do polnoči. Iskreni prijatelji sokolstva. Zdravo!

Razne novice.

Za beg plačal na stotine milijonov. Pred nedavno je prišel v New York znani bankir v Odesi Arkadij Jopovič Ciprinskij, o katerem se govori, da je bil svojčas eden najbogatejših oseb v bivši Rusiji. Sebe in svojo ženo je rešil z begom iz Rusije na čuden način — s podkupovanjem. Katere ogromne svote je ta bankir potrebil za rešitev svojega življenja, je povedal nekemu ameriškemu novinarju: Za beg iz sebastopolske temnice, v kateri je bil zaprt leta 1919 je plačal 2 milijona rubljev. Za dekret, da je bil izpuščen iz ječe je plačal 250 milijonov rubljev. Za podkupovanje Wranglovičev oficirjev, ki so ga brez vsakega vzroka enostavno obsodili na smrt, le da iz njega izprešajo nekaj milijonov, je moral plačati 250 milijonov rubljev. Za dovoljenje, da je smela njegova žena zapustiti Odeso in odpotovati v Carigrad, je plačal 200 milijonov rubljev. Da je sam smel odpoto-

vati na Turško, je moral založiti dragocenosti, katere mu je poslala njegova žena iz Turčije in katere so bile vredne nad 200 milijonov rubljev. Ko sta bankir in njegova žena došla v Turčijo, sta vzel seboj v Ameriko vse dragocenosti, katere sta imela shranjene v Turčiji. Te dragocenosti sta prodala v Ameriki za ogromno sveto 900 milijonov rubljev v zlatu ali 90 milijonov funtov sterlingov. Pripomni se, da je moral ta bankir za beg iz Rusije plačati vse te ogromne svote v zlatu.

Tatovi-fotografi. V Londonu so prišli lopovi na nov način goljufije. Trije taki lopovi so prišli v neko trgovino z fotografiskim aparatom ter so lastnika trgovine tako dolgo nadlegovali, da jim je dovolil, da smejo fotografiti njega in njegove nameščence. Dokler je eden fotografiral to skupino, je vse opozarjal, da naj bodo mirni in veselih obrazov. Ko je bilo delo končano in so se vsi trije odstranili, je lastnik trgovine opazil, da mu je tretji mož v družbi fotografov ukradel najdragocenejše predmete. Tem lopovom se je ta način goljufije že na mnogih mestih izbrano obnesel.

Najstarejši Amerikanec. Nedavno jeumrl v mestu Reubucky v Ameriki v starosti 134 let mož po imenu Johnnny Schell, ki je bil brezvumno najstarejši človek v Ameriki. Zanimivo je, da mu krstnega lista niso mogli dobiti, ker je dotična krstna knjiga že davno razpadla in postala nečitljiva. Mož je zapustil okrog 200 potomcev. Pred dvema letoma mu je umrla v starosti 30 let njegova druga žena. Starček je bil tako zgrbljen, da se je mogel držati po koncu samo ob palici.

Tobačna produkcija na Romunskem. Na Romunskem je tobak državni monopol, in ker produkcija tega predmeta v zadnjih dveh letih zelo raste, ima država od tega zelo velike koristi in dohodki, ki dohajajo državi z tobacnega monopola bodo v znatni meri pripomogli, da se gospodarski kaos na Romunskem zopet uredi. — Zbog tega posveča država produkciji tobaka največjo pažnjo. Na Sedmogaškem se je posadilo okoli 4100 oravlov zemlje s tobakom, v Stari Romuniji okoli 12.000 ha, kar bi znašalo za 30 odstot. več nego v predvojnem času. V letu 1921 se je pridelalo 14 milijonov kg, od katerih se je 11 milijonov konsumiralo doma, med tem ko se je 3 milijone izvozilo na Čehoslovaško in v Avstrijo. Država je imela v letu 1921 od tobacnega monopola 1 milijard lejev čistega dobička in pričakuje, da bo znašal po iznosu tekem prvih štirih mesecov čisti dobiček tekočega leta najmanj 1.7 milijard lejev.

Producija mineralnega olja na Poljskem. Producija mineralnega olja je v Galiciji tekom meseca aprila napram mesecu marcu zrastla, pa vseeno ni dosegla monzine, katero se je pridobilo istega meseca v letu 1921. Producija je znašala tekom aprila 3811, 5 cisternskih vozov napram 3301,7 v prejšnjem mesecu. Od tega pripade na okraj Boreslav 1423,8 cisternskih vozov, Tustanovice 1648,3, Mraznica 683,3, ostanek se je pa pridobilo iz manjših vrelcev. V zadnjem času se je posebej razvil okraj Tustanovice.

Gospodarstvo.

Vinogradništvo.

Poleg živine in žita je v naši agrarni državi vinogradništvo eno izmed glavnih poglobij našega narodnega gospodarstva. Kakor pa nima naša sedanja vlada smisla in volje za podporo živinoreje in poljedelstva, tako obrača tudi hrbet našemu vinogradništvu. Rak rana na telesu našega narodnega gospodarstva je dejstvo, da je ministrstvo za trgovino in industrijo v turških — muslimanskih rokah in mu je briga za izvoz našega vina — španskega vas. Ministrstvo za trgovino in industrijo ni storilo doslej niti koraka, da bi pospešilo izvoz našega vina v inozemstvo.

Stanje naših vinogradov je letos v naši državi narančno. Statisti so približno izračunali, da bomo pridelali letos dva milijona hektolitrov vina. Če računamo en liter vina povprečno po 20 K ali 5 din., potem bo znašala letošnja vinska produkcija vrednost od 1 milijard dinarjev. Vsi večji in strokovno naobrazjeni vinogradniki so pa mnenja, da bodo ostale letos radi brezbržnosti trgovinskega ministrstva večje količine našega vina neizvozene. Naša vina so se v prešlem letu izvajala skoro edino v Nemčijo. Nemci so namreč uvozili minulo leto v celem 900 tisoč hektov vina in iz naše države 8000 hektolitrov. V Čehoslovakinjo se naše vino sploh ne uvaža in to pa radi tega, ker je nase trgovinsko ministrstvo prepovedalo uvoz češkega piva, pa so si mislili tudi Čehi: vi nočete našega piva, mi pa ne vašega vina. A pri naši turški trgovinski politiki trpi radi uvozne prepovedi v Čehoslovaško največ naš slovenski vinogradnik. Švica na primer uvaža vina za svoj obširni tujski promet iz vseh drugih držav, samo iz naše ne. Niti na Poljsko si ni znal naš trgovinski minister odpreti poti za uvoz naših vin. Res, neizmerna škoda, da moramo toliko preobilico naših izbornih vin popiti sami in to vse vsled malomarnosti naše vlade.

Vinski trg. V Sloveniji je trgovina z vinom precej slaba. Cene so nekoliko padle. Šibkejša bela in rdeča vina od 8 do 10 odstotkov alkohola se prodajajo po 2200 do 2500 K. hl, boljša vina pa po 2600 do 3200 K. hl. Zadnje dni se ponujajo po 1900 K. hl. — Stanje vinogradov je dobro in obeta se zelo dobra trga.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 312—318, francoski frank stane 27,25, za 100 avstrijskih krov je plačati 0,91—1,04, za 100 čehoslovaških krov 712—724, za 100 nemških mark 65,60—68 in za 100 laških lir 15—15,32 jugoslovenskih krov. V Curihu znaša vrednost naše krovne 1,62 centima (1 centim — 1 vinar). Stanje naše krovne je od zadnjega poročila poskočilo za 10 točk.

Nova izvozna tarifa, ki je stopila prav v veljavo.

Nove izvozne tarife objavljam, v kolikor je potrebno, da so znane našemu kmetu. Za pšenico in rž (od 100 kg) se plača 30 dinarjev izvozne carine, za oves in ječmen 1 dinar, za seno (100 kg) 5 din. Zabranjeno je izvoziti vse vrste sena in slame, suho deteljo, oves, živinsko in sladkorino pese, svežo in suho ter rezance od živinske in sladkorine pese brez razlike. — Izvoz otrob brez razlike je dopuščen, čim poljedelsko ministrstvo zagotovi potrebne količine za prehrano živine v državi. Konji in kobile od komada in sicer belgijske in noriške pasme preko treh let starosti 400 din., žrebeta do 1 leta in od 1—3 let belgijske in noriške pasme 200 din., konji, kobile in žrebeta do treh let ostalih pasem 250 din., konji za klanje 50 din. Izvoz polnokrvnih konj angleške in arabske pasme je do puščen po predhodnem odobrenju poljedelskega ministrstva. Kot konji za klanje se smatrajo oni, ki niso sposobni za drugo uporabo. Klanje takšnih konj se bo vršilo samo pod nadzorstvom državnih živinodržavnikov. — Konji za klanje zaklani, očiščeni in odrti so carine prosti. — Goveda in bivali s teleti: I. živi: a) buše do 300 kg 120, b) vse ostalo 250; II. zaklani: a) očiščeni in odrti brez razlike kakor tudi sveže in soljeno meso 60 (za 100 kg), b) očiščeni ali neočiščeni, a neodrti aa) buše do 300 kg 120 (komad), bb) buše preko 300 kg in vse ostalo 250 (komad). Pripomba I.: Buše žive preko 300 kg plačajo po I.) — Pripomba II.: Teleta zaklana in odrt, kakor tudi sveže in soljeno teleće meso plačajo po II. a). Jetra, srca, pljuča in ledvice, kadar se izvozijo posebej, so proste carine. — Ovce in koze (od komada) I. žive: a) ovce 30, b) koze 20; II. zaklane, očiščene in odrt ter sveže meso (za 100 kg) 50 din. Pod ovčami in kozami se računa, da tudi ovni in jagnjeta, jarci in kozlički. Ovce, ovni, jagnjeta, koze, jarci in kozlički, zaklani, a neodrti, plačajo 20 (po komadu). — Svinje: I. žive: a) do 50 kg prosti, b) preko 50 kg 200; II. zaklane ter sveže svinjsko meso tudi soljeno 60 (za 100 kg). Svinje žive do 50 kg se ne smejo pri izvozu mešati s svinjami preko 50 kg. Drugače se bo plačala na celokupno število svinj izvozna carina po I. b.). Če pa so svinje prijavljene do 50 kg, a se pri pregledu ugotovi, da so pomešane, se bo to smatrano za poskus tihotapstva, ki se bo kaznoval po I. b.). Jetra, srce, pljuča in ledvice, ako se izvajajo posebej, so prosti carine. — Mast za 100 kg svinjska 150. — Mesni predelki so prosti. — Izvoz žive in zaklane živine, svežega in predelanega mesa ter slanine, perotnine, kakor sploh vseh živinskih sirovin in pridelkov, se mora vršiti samo preko odrejenih mejnih veterinarskih postaj, odnosno carinarnic, in po odobrenju državnega živinodržavnika, postavljenega od strani poljedelskega ministrstva. Od tega so izvzete pošiljke v poštnih paketih v težini do 5 kg. — Jajca (za 100 kg) 200 din.

Žitni trg.

Minuli teden je bilo zelo močno povpraševanje na žitnem trgu po rži in pšenici. Pšenica žetev je izpadla po naših žitnicah na jugu tako bolj srednje. Pšenici je letos največ škodila prerana vročina in suša. V Sremu je dala letošnja pšenica po 3—6 kvintalov na oral. Ravno tako kot v Sremu je izpadla žetev tudi v Bački, izvzemši one kraje ob Tisi, kjer so žita težja kot ona po Sremu ter Bački. Barva letošnje pšenice je lepo rdeč-kasta. Ječmen v Bački in Sremu je slab ter temničaste barve. Najboljši ječmen so naželi po Srbiji in Macedoniji. Splošno je izpadla žetev v naši državi slabše, kakor se je pričakovalo in so radi tega žitne cene tudi tako visoko. Zaenkrat je radi previsokih žitnih cen tudi izvoz našega novega žita skoraj izključen. Vzrok visokih žitnih cen tiči tudi v dejstvu, ker se je dosegel novega žita ponudilo zelo malo. Žitne cene bodo gotovo padle v avgustu, ko se bodo znatno povečale prodajne ponudbe. Minuli teden je bilo po južnih krajih mestoma veliko in silnega dežja, ki pa ni zadostil koruzi. Po nekaterih vseh v Sremu in Bački je zabila polja minuli teden toča in napravila dokaj občutne škode. Vreme se je dokaj ohladilo in ta hlad vpliva začasno zelo dobro na razvoj koruze.

Razne žitne cene. Stara pšenica se giblje v ceni po 1500—1550 K. od tovorne postaje, nova pa po 1350—1450. Rž je brez prometa. Vsled novega ječmena stara koruza do mala ne pride niti v poštev in so jo prodali minuli teden le nekaj vagonov po 1300—1350 K. v prometu je nadalje samo novi ječmen in so njegove cene med 1000—1250 K. po kakovosti. Ozimni in jari ječmen za pivovarne iz Srbije so plačevali pivovarne po 1200 kron. Moka nulerica je dosegla v Zagrebu ceno od 23,5 do 24 K. 1 kg. Ker je za otroke dovoljen svoboden izvoz, so dosegli ceno 750 K. pri mlinih. Fižola je na žitnem trgu zelo malo in kupujejo stari fižol samo še Italijani.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo tudi v pretekli dobi opaž

po 80—85 K, drugovrstna roba 72—80 K, tretjevrstna 68—70 K, odojki po komadu 800—1600 K. Prvovrstnih volov zadnji čas sploh ni več v Zagreb, drugovrstne so pa plačevali 1 kg žive teže po 25—30 K, tretjevrstne pa po 20—22 K. Telice se so gibale v cehah po 28—31 K, krave I. po 26—28, II. po 24—26, III. po 16—18 K. Telet prihaja malo na trg in stanejo I. 40—43, II. 38—40, III. 36—38 K.

Trgovina z drvami v Zagrebu.

V Zagrebu in sploh po celi Hrvatski so dosegli drve naravnost neverjetno visoke cene. Zadnje dni so zahtevali hrvatski seljaki za 1 voz nasekanih drv 1900 do 2000 K. Ti vozovi drv pa so brez vsake mere in klor kupi tak voz drv, nikdar ne zna, koliko je kupil. Treba pa tudi pribiti, da so hrvatski prodajalci drv naravnost mojstri glede zlaganja in nalaganja drv na voz in načinjo na tak voz komaj poldrugi prostorni meter, kvečjemu do dva. Seženj drv stane hrvatskega uradnika — 3000—4000 K, med tem ko so stale drve lansko leto celi voz 600—700 K in tekot desetih mesecov je cena drv tak poskočila. Treba pa tudi pomisliti, da smo sedaj v sredini poletja in da se bodo cene drvam še znatno dvignile. Danes ne moremo niti reči, koliko bo stal voz hrvatskih drv v jeseni. Radi strahu pred povisanjem drvnih cen pa kupuje zagrebško uradništvo drva na vso moč, ker na jesen in na zimo si hrvatski uradnik ne bo mogel kupiti kuriva. Ravnokar napisane vrste o visokih cenah drvam v Zagrebu veljajo našim slovenskim lesnim trgovcem, ki bi se lahko malo pobrgali za Zagrebčane, jih preskrbeli za zimo s cenejšimi slovenskimi drvami in še pri tem zaslužili lepe svote.

Naše sadjarstvo.

V predzadnjem številki »Slov. Gospodarja« se v članku »Očešanje« opozarja sadjarje, naj osnažijo in cepijo divjake, ki se najdejo v sadonosnikih. Dotični članek je v bistvu populoma napačen, ker zavaja naše sadjarje na pot, ki smo jo že davno opustili. Kaj pa so dotični divjaki, ki rastejo po sadonosnikih? To so navadni koreninski izrastki, kateri so za odgojo brezhibnega drevja nesposobni, tudi, ko bi se presadili v odgojevališče. Vsaka rastlina ima namreč tudi lastnost, da podedeje vse slabe in dobre lastnosti rastline-matre. Tako predvsem vsi iz koreninskih izrastkov dobjeni divjaki kot drevesa še obilneje poganjajo korenin-

ske izrastke in naše sadonosnike s tem spreminjajo v bolj grmičevju podobne nasade. Pravo sadno drevo mora biti vzgojeno le iz peške; taka drevesca pa v naših sadonosnikih, ki niso v pravem pomenu besede sadonosniki, temveč le travništvo, zvezano s sadjarstvom, zrasti ne morejo. Tudi je pravilna vzgoja tam nemogoča. Vsakdo, kdor bi tako ravnal, ne zaslubi ime — sadjar.

Drevesca se zamorejo vzgojiti le na posebnem prostoru v drevesnici. Tam jim je mogoče posvečati vso pazljivost. Kateri sadjar pa jim ne more darovati dovolj časa in pazljivosti, je boljši, da tako vzgojo opusti in si drevesca kupi, kakor to dela večina. Prenognogorat se zgodi, da v takih drevesnicah gospodari krvava uš, listna uš, rak in razne druge bolezni tako, da tvorijo pogubo v sadjarstvu ne samo za dotičnika, temveč tudi za njegove sosedje, pogosto za celo okolico. Ravno take drevesnice so največja rak rana našega sadjarstva. — Vzgoji se v njih navadno drevje, ki bi že davno slišalo na ogenj, pa se tam še le trpi in končno tak pohabljenec še posadi, da gotovo ne bomo imeli od sadjarstva nobenega dobička. Izgovor je potem navadno: »noče rasti«. Seveda noče, kako neki, vsaj tudi pleve nočejo kaliti. Kako naj ravnamo, da pridemo do res lepih dreves, ako si jih že ne moremo kupiti, podam tu v kratkem:

Za drevesnico izberimo najlepši prostor, ki ga imamo na razpolago. Sadimo na 50 cm zrogolani prostor le iz temena, če mogoče iz lesnikovega, vzgojene divjake v razdalji 40 krat 80 cm. Podrobno se tu ne more navesti ker bi bila tega gradiva polna številka, te temeljne pojme o sajenju, ki se tukaj opisati ne dajo, pa moramo že imeti, drugače si kaj takega sploh ne smemo napravljati. Te divjake okuliramo (očeslamo) drugo leto v jeseni meseca avgusta na speče oko. Ako smo sadili spomladni pa že tisto leto v jeseni. Očešanje meseca julija je prezgodaj, ker večina očes požene. Te mladice pa čez zimo poženejo in pozebej. Najboljši čas za okulacijo je sredi do konca avgusta. Naučiti se okulacije iz knjige, oziroma opisovanja, ne moremo. Napačno je, le luščenje kože pri očesu, kakor dela še veliko sadjarjev, temveč vrezati se mora vedno nekoliko lesa zraven.

Tudi nadaljnje opisovanje vzgoje bi vodilo predaleč. Omenimo le, da traja ta vzgoja tri do štiri leta in da mora drevo kot krono imeti najmanj pet mladič, sicer se bo le težko kedaj razvila pravilno krona. Zdaj pride pa

glavno, to je pravilno sajenje. Po starih sadonosnikih se je sadilo vse križem, tako je prišlo do tega, da manjka večini dreves dovolj svetlobe od vseh strani. Danes ve vsak otrok, da tega ne delamo več, temveč sadimo lepo v vrste in sicer na razdaljo 6—10 metrov, najboljše je 5 metrov vsaksebi. Tako dosežemo res lep sadonosnik, v starih nasadih, kjer se posaja, moramo pa izbrati prostor, kjer bo drevo imelo dovolj svetlobe, ne pa mogoče pustiti vsak koreninski izrastek, ki tako raste navadno pod starejšim drevesom.

Do dandanes se je še našlo premnogo sadjarjev, ki so bili trdnego prepričani, da le iz gozdnega divjaka zrasstejo mogočna drevesa. Danes ve že vsak pastir, da je to le bajka. Tudi iz cepljenih, v drevesnicah izgojenih dreves so nastali že pravcati velikani, nič manjši od onih, samio, da so imeli dovolj prostora, zemlje in svetljobe na razpolago. To je tudi čisto logično, saj je tudi gozdn divjak zrastel iz peške, ki jo je zanesla v gozd kaka žival ali ptič. Pogosto se tudi širi misel, da drevesa, ozir, tudi druge sadike kakor na primer trte itd. ne uspevajo dobro na slabih zemljih, ako so poprej zrasle na dobrimi zemljemi.

To je največja nesmisel, a se vendar dogaja, da marsikateri sadjar raje vzame od tistega drevesa, katero se mu vsled slabe kakovosti nalaže, da so zrastla na slabih zemljih in so torej že utrjena. Drevo se vendar tembolje prime in uspeva tudi pozneje, čim več rezervnih snovi je prineslo iz drevesnice seboj. Kako pa zamore slabotno drevesce imeti toliko teh prihranjenih snovi, če pa jih tudi lepo drevo nima nikoli preveč. Tega presodka se moramo otresti. Ako pa kdo noče, naj pa sam poskusi, vsak se bo prepričal. Lepo drevo ni nikoli preplačano. Ako damo za lepo drevesce 50 kron, to je 5 kg jabolk a 10 K, se nam to kmalu povrne, ker v 8—10 letih drevo že rodi. Slabo drevo bo pa mogoče še le rodilo z dvajsetim letom. Pri nakupu drevesc štedenje ni na mestu, to so torej nekaki glavni problemi našega sadjarstva v modernem smislu. Predno naložimo kak nov nasad, preudarimo vse dobro in ko smo že vse premlili, začnimo zopet od kraja. Posadilo bi se lahko pri nas na Slovenskem še na milijone sadnih dreves. Vse travništvo s količajem primerno zemljo in lego bi se lahko zvezalo s sadjarstvom. Koliko bi lahko sadja vsako leto izvozili, in tako prispevali k izboljšanju valute. Na delo sadjarji, sadimo sadno dreve!

KDOR UPORABLJA
ZLATOTOROG MILO
podaljša trajnost svojega parila.
Glavno zastopstvo in zaloga:
R. BUNC in drug, Ljubljana, Celje, Maribor.

Kovač
podkovno in živinozdravniško prakso, absolvent dunajskega podkovnega in živinozdravniškega visokošolskega tečaja, samostalen, izkušen mojster kovaške obrti, želi prevzeti na Slovenskem kovačijo s primernim obratom. Ponudbe in pogoje je našli na:

Josip Tiefengrubar
Kruševljani, pošta Gakovo (Bačka).

K D O R

polaga posebno važnost na dobro kritje streh naj se z zaupanjem obrne na tvrdko

R. BLUM, Maribor, Aškerčeva ul. 22.
ETERNIT-Škrillj

dolgoletno preizkušeno gradivo za kritje streh, gleda teže lahko, proti vremenskim razmeram neobčutljivo. Jamstvo za gradivo in delo. Strešna opeka: (Bieber-schwanz in Strangpfalzriegel) prvovrstne kakovosti. Lesni cement-prešane kremenove strehe, kritje z rubroidom ter strešno lepenko. Stenska preobleka z eternitom ali s strešno lepenko. Zelo zmerne cene.

Točna in solidna postrežba.

Gumijeve cevi in
gumijeve plaste ali srcače za
potički počeni prodaja R. Vračko
trgovca na Pt. ju. — 2 578

Med sto kilogramov, eveličil prvovrstni flui pridelok, med v satorju, ravnostil rosok, jamčeno če in zdravo blago razpoljila Ivan Kajošovec, Šebestar, Črna pri Prevaljah, Kor. 3—4 570

Trgovski učenec
iz dobre hiše, z dobrim željkim
spriče alem so sprejme — trgovski
z mešanim blagom A. Pinter je
druga v Slov. Bistici, tatoč ali po
kendnem Željkem letu. 3—8 564

Vinogradno posestvo s
vlastarstvo hilo meri 4 orale, v Redem vruhu
pri S. Trejicu v Haluzah, proda
se K 80.000 Ivan Šoštarč, Sv. Vid
pri Ptaju. 3—3 583

Konj rujave barve, 7 in pol
leta star prvočestan,
za težko vožnjo sposoben se ceno
preda pri V. Bordaja, Maribor,
Trg Slobode. 2—2 568

Odpadki suknja
platna, gunje, železo, četvize, ovčje
volno ter vakuvarstvo odpadke ku-
pajo po najcenejših cenevih os-
novah Alojzij Arbeiter, Maribor,
Dravska ulica 15. 4—10 476

Noben strup! Nobena kem.
kisikova kislina, za zdravje
zajamčen izboren
namizni kis
prodaja na debelo in na dro-
bno, najmodernejša avto-
maticna tovarna za kis (jesih)

FELIKS SCHMIDL
Maribor, Koroška c. 18
Vsaka gospodinja, ki skrbi
za zdravje svoje družine, naj
povsod zahteva le pristrel
SCHMIDLOV kis. 3—10 231

Trgovina viame
najem. — Več
pove upraviteljstvo lista. 8—3 581

Kupim orehe debla od
150 cm dolgoti naprej, popolaoma
zdrava, ravna in samo z malimi
zdravimi grčasmi. Ravnokato tudi
javorjeva stajec debla. Cesajeno
ponudbe na P. Higercperger, lesata
trgovina, Celje, Gregorčičeva ul.
št. 8 2—2 575

Pohištvo iz tedega in
mehkega lesa,
iza radil pomanjkanja prostora
po najnižji ceni za prodaj, prov-
sema tudi vsaka naročila. Ignac
Vollgruber, S. Lovrenčič in Ma-
riborom. 8—3 579

Na stanovanje se
sprejmejo 3 dijaki, Maribor, Oro-
ščeva ulica 11, Majhen. 2—2 581

Dražba lovov.

lovska pravisa krajevalk občina
Kunec in Bohova se iz potom
javne dražbe do 30. junija 1928
vstup. Dražba se vrati na občino
Kunec v torsk, dne 8. avgusta
t. 1 ob 9. uri v občinstveni uradu
pri S. Lovrenčič na Pohorju. Za
občino Bohova v pondeljek, dne
7. avgusta t. 1. ob 9. uri pri
okrajnem glavarstu v Mariboru,
v sobi št. 1/L. 611

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri „Belem volu“.

Sprejema hranične vloge in jih obrestuje po

4 1/2 % ozirom do 5 1/2 %

od dneva vloge do dneva dviga. — Posojila daje na vknjižbo,
poročilo in zastavo. — Otvarja trgovske kredite pod zelo
ugodnimi pogoji.

Spodnještajerska ljudska posojilnica
v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z. n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne
vloge po

4 1 | 0 | 2 | 0

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Metalokemika d.d.

Zagreb

Strossmayerova ulica št. 6.

Zahtevajte ponudbe!

1—6 431

Fotograf A. KIESER

Maribor, Gregorčičeva ulica št. 20
ob gornji Gosposki ulici

se priporoča pri porokah, primicijah, družinah
in društvenih skupinah.

Siroškov se ne zaračuna, cene kakor v mestu.
— Največji in najstarejši altelje v mestu. —

Somišljeniki, daruje za KZ!

ELEKTRICNI STROJI proizvod AEG
električni števci proizvod A E G

žarnice Tungsram, vse elektro-
tehnične potrebščine v zalogi po
ugodnih cenah.

[elektrotehnična tvrdka]
Karol Florjančič, Celje.

Proračuni brezplačno.

i 4-5 521

MEDIČ, RAKOVČ & ZANKL
(d. z o. z.) Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih
barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana.
Skladišče: Novi Sad.

Brzojav: Merakl, Ljubljana.
Telefon 64.

Podružnica Maribor.

Gosposka ulica. Šolska ulica.

Emajlini laki. Pravi firnež. Lak za pode.

Priznano najboljša in zanesljiva kakor: barve za oblike, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbonnej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

M E R A K L

Lak za pode. Emajlini lak. Linoleum lak za pode.

4-9 541 Bronuline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Vloge nad K 1.000.000.000.—

Iščem žagarja | Ormoška posojilnica v Ormožu

Velika izbera volnenih štefov za birmance od 180 K naprej, enako tudi dr. manufakture se dobri najceneje pri 21—26

J. TRPIN
Maribor, Glavni trg 17

(samski ali očenjen), kateri je več tudi nujnega popravila pri žagi. Dobri stanovanje in zemljo. Plača po dogovoru.

Oddam tudi mlini na 2 para in stope v najem. Florjan Bodin, Stranič, p. Konjice.

2-2 578 8-10 357

poprej (dr. Geršakova) obrestuje hranilne vloge po 1/2 %

ter daje posojila na osebni kredit po 6 %, na vknjižbo 5 %. — Uraduje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Načelstvo.

4 do 4 in 1/2 %

Semenska ajda, koruza
bela in rumena.

Oves, pšenična moka

vseh vrst se dobri dobro in po ceni [pri]

Gospodarski Zvezzi v Celju

Razlagova ulica št. 1.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Roroška cesta 1/1 — Telefon 311 — Brzojav: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Sveopćo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Rapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja težje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije.

Kapital in rezerve nad K 200.000.000.—

Slavenska banka d. d., podružnica Celje

Ljubljana-Zagreb-Beograd

Bjelovar, Brod n. S., Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor, Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Sabac, Sibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac, Budapest (Balkan bank), Split (Jugosl. ind. banka), Wien (M. R. Alexander).

Obrestuje vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu po

4 1/2 %

brez odpovedi

5 %

proti 30-dnevni odpovedi

5 1/2 %

proti 60-dnevni odpovedi

6 %

proti 90-dnevni odpovedi

Poštne položnice brezplačno na razpolago.

Prva mariborska veleprážarna za kavo z električnim obratom.

KAREL HABER, MARIBOR, ALEKSANDROVAC 39

Telefon int. štev. 149

Veletrgovina s kolonialnim in špecerijskim blagom, moko in deželnimi pridelki.

Velika zaloga sladkorja, soli, petroleja i. t. d.

Brzojav: Haber Maribor